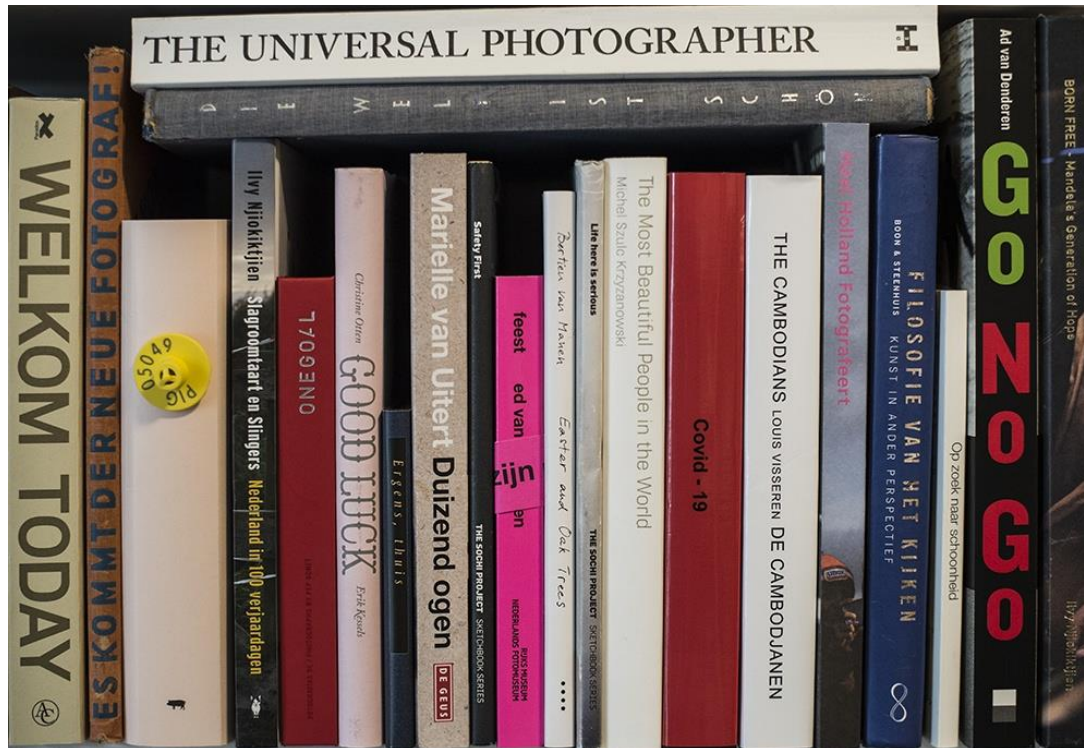

Het Fotoboek

Louis Visseren

Het Fotoboek

Een overzicht over 100 jaar fotoboeken en een kijkje in mijn boekenkast

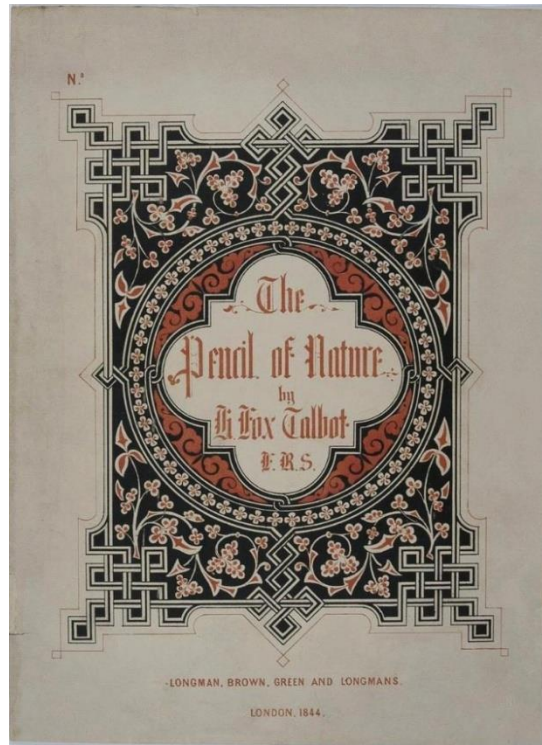

Het Fotoboek

- ▶ Geschiedenis
 - ▶ De betekenis vandaag
 - ▶ Soorten Fotoboeken
 - ▶ Bespreking van een aantal boeken
 - ▶ Bekroningen van Fotoboeken
 - ▶ Verzamelen
-

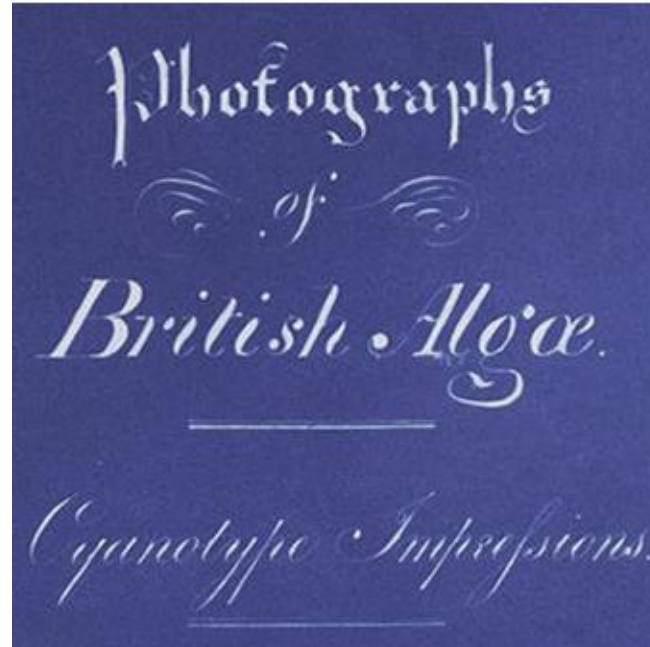
Geschiedenis

- ▶ Eerste fotoboek:
 - The pencil of Nature 1844 – 1846

Geschiedenis

- ▶ Eerste fotoboek:
 - Photographs of British Algae 1847

Geschiedenis

Belangrijke eerste fotoboeken Europa

▶ Duitsland

- 1928 Albert Renger Patzsch – Die Welt ist schön
- 1928 Urformen der Kunst
- 1929 August Sanders – Antlitz der Zeit
- 1929 Werner Gräff – Es kommt der neue Fotograf

▶ Frankrijk

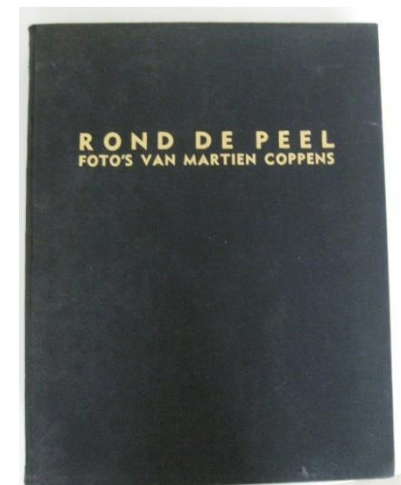
- 1930 Atget – The world of Atgets
- 1933 Ilja Ehrenburg – Mijn Parijs
- 1933 Brassai – Paris de Nuit

▶ Engeland

- 1936 Bill Brandt – The English at home
- 1938 Bill Brandt – A night in London

▶ Nederland

- 1937 Martien Coppens – Rond De Peel

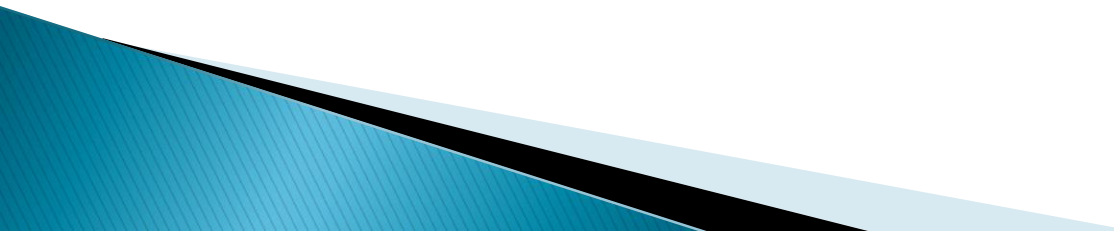
Geschiedenis

- ▶ **Belangrijke Fotoboeken (vervolg)**
 - 1940–1960 Bedrijfsfotoboeken
 - 1938 Walker Evans – American Photographs en
 - 1941 Let us now praise Famous Men
 - 1945 Weegee – Naked City
 - 1953 De Ramp
 - 1955 William Klein – New York
 - 1955 Family of Man
 - 1955 Johan van der Keuken – Wij zijn 17
 - 1956 Ed van der Elsken – Een liefdesgeschiedenis in Saint Germain des Prés
 - 1958 Robert Frank – The Americans

Geschiedenis

- ▶ In de rebelse jaren 70 kwamen er veel goedkope fotoboeken met een maatschappij kritiesje inhoud op de markt.
 - ▶ Mede door de komst van de digitale printtechnieken (printing on demand) ontstond er in de jaren 80 een ware hausse aan nieuwe fotoboeken.
 - ▶ Dit maakte de zelfpublicatie van kleine oplagen mogelijk door afstudeerders en professionals.
-

Het Fotoboek – Betekenis vandaag

- ▶ Belangrijke publicatiemogelijkheid fotografie
 - ▶ Ondersteunt tentoonstellingen (catalogi)
 - ▶ Inkomstenbron fotograaf
 - ▶ Kunstwerk op zich in samenhang met (grafisch) ontwerp
 - ▶ Tegenhanger digitale wereld
 - ▶ Verzamelobject
-

Soorten Fotoboeken

- ▶ Naar inhoud
 - Catalogi
 - Monografie
 - Anthologie
 - Bedrijfsboeken
 - Industriële thema's
 - Sociale thema's
 - Road trip / Reisverslag
 - Documentair projectverslag
 - Storytelling
 - Conceptueel werk
 - Autonoom kunstwerk
- ▶ Naar vorm
 - Gebonden boek
 - Leporello
 - Losbladig
 - Bookazine

Boeken over Fotoboeken

- ▶ Inventarisatie door Badger and Parr
 - 3 delen (Internationale selectie)
 - ▶ Het Nederlandse Fotoboek door Rik Suermondt en Frits Gierstberg
 - ▶ Photobook Belge
-

Te bespreken Fotoboeken

- ▶ Es kommt der neue Fotograf! – Werner Gräff
- ▶ De Ramp
- ▶ Family of Man
- ▶ Een Liefdesgeschiedenis in St Germain des Prés – Ed van der Elsken
- ▶ The Americans – Robert Frank
- ▶ PTT De Verbinding
- ▶ Mijn Moeder vindt het ook
- ▶ Michel Szulc Kzryzanowski – Henny reeks
- ▶ Ad van Denderen – GoNoGo en Welkom Today
- ▶ Viviane Sassen – Umbra (Flamboya)
- ▶ Henk wildschut – Ville de Calais en Rooted
- ▶ Anaïs Lopez – the Migrant
- ▶ Anne Geene – the Universal Photographer
- ▶ Ilvy Nijokiktjen – Born free
- ▶ Robert Knoth en Antoinette de Jong – Tree and Soil
- ▶ Sanne de Wilde – the Island of the colour blind
- ▶ Christien Meindertsma – Pig en Bottom Ash Observatory (checked baggage)
- ▶ Witho Worms – Cette Montagne c'est moi

Es kommt der neue Fotograf

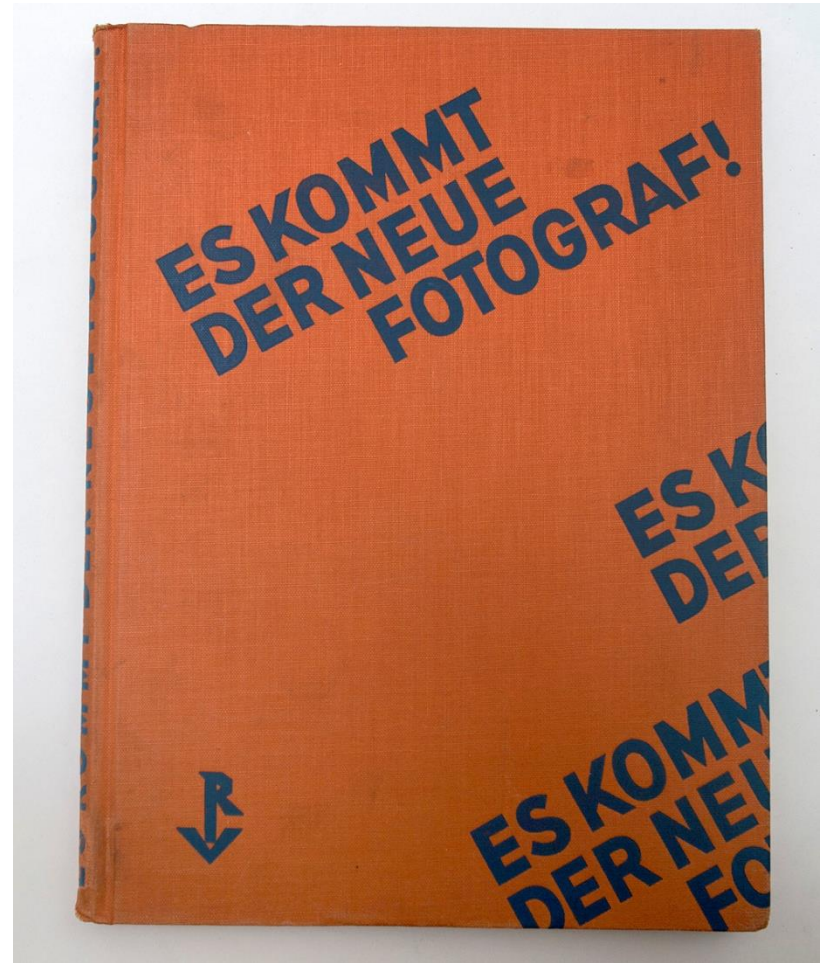
1929

Werner Gräff

Uitg: Hermann

Reckendorf GmbH

Druk: Rotatie Hoogdruk

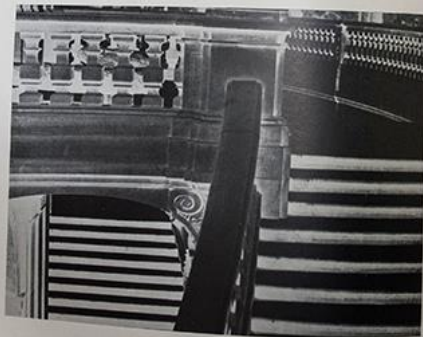

Es kommt der neue Fotograf

Es kommt der neue Fotograf

Dann die „Verfälschung der Tonwerte“!
Die gewöhnlichen, nicht-orthochromatischen Platten geben die Farben, die wir als hell empfinden, wie hellrot und gelb tiefdunkel wieder und das uns dunkel erscheinende blau hell. Und es ist bekannt, daß selbst die Orthochromale bester Marken ziemlich zweifelhaft ist. Sie geben sämtlich nur in Verbindung mit Gelbfilttern bestimmter Dichten „tonwertrichtige“ Bilder — und dabei gibt es keinerlei objektiven Maßstab für die Tonwertrichtigkeit. Wir müssen auch hier wieder sagen:
Eine relativ hohe Tonwertrichtigkeit ist im allgemeinen sehr zu wünschen — doch keineswegs Bedingung für ein künstlerisch hochwertiges Foto. (Man kann an Stelle der sonst üblichen Gelbfiltter sogar Blau-, Grün- und Rotfilter zur Änderung der Tonwerte benutzen.)
Die primitivste und zugleich radikalste Art der Tonverfälschung stellen die gewöhnlichen Negative dar, bei denen die Tonwerte total ins Gegenteil verkehrt sind

36

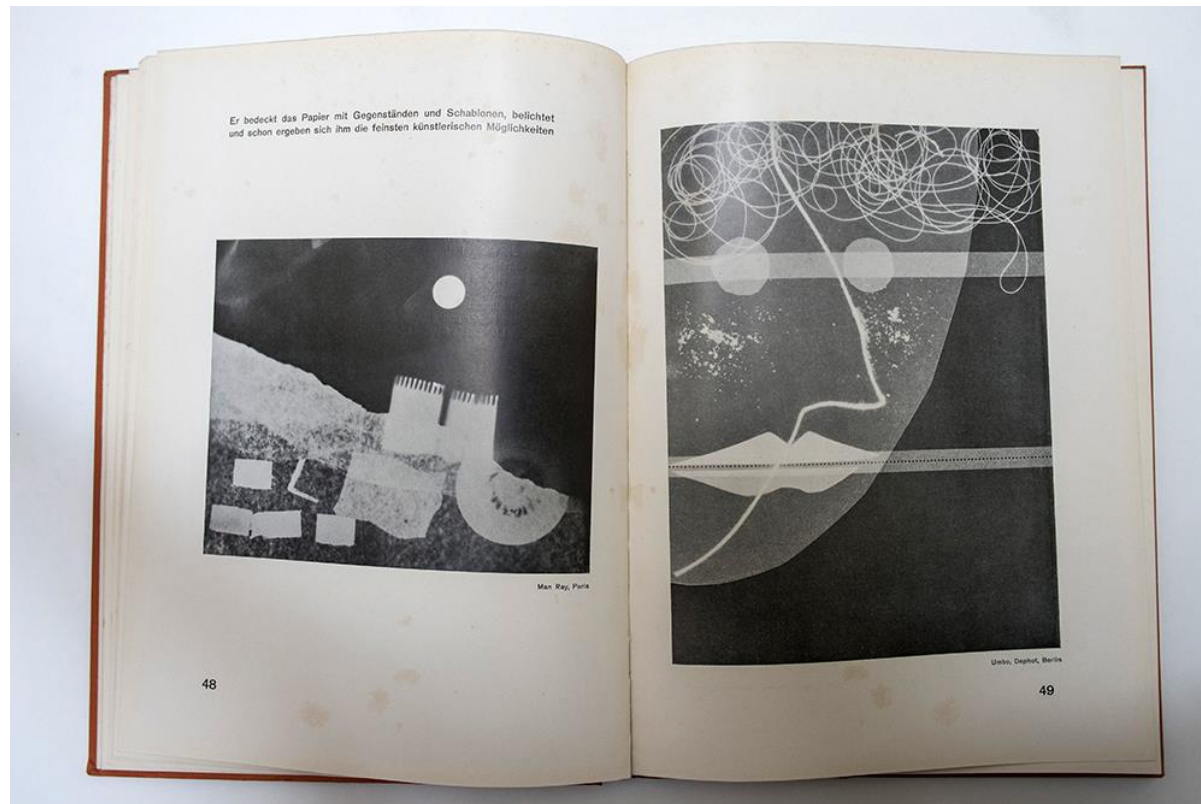
Andreas Feininger, Deputat, Berlin

Oskar Neufinger, Berlin

37

Es kommt der neue Fotograf

Es kommt der neue Fotograf

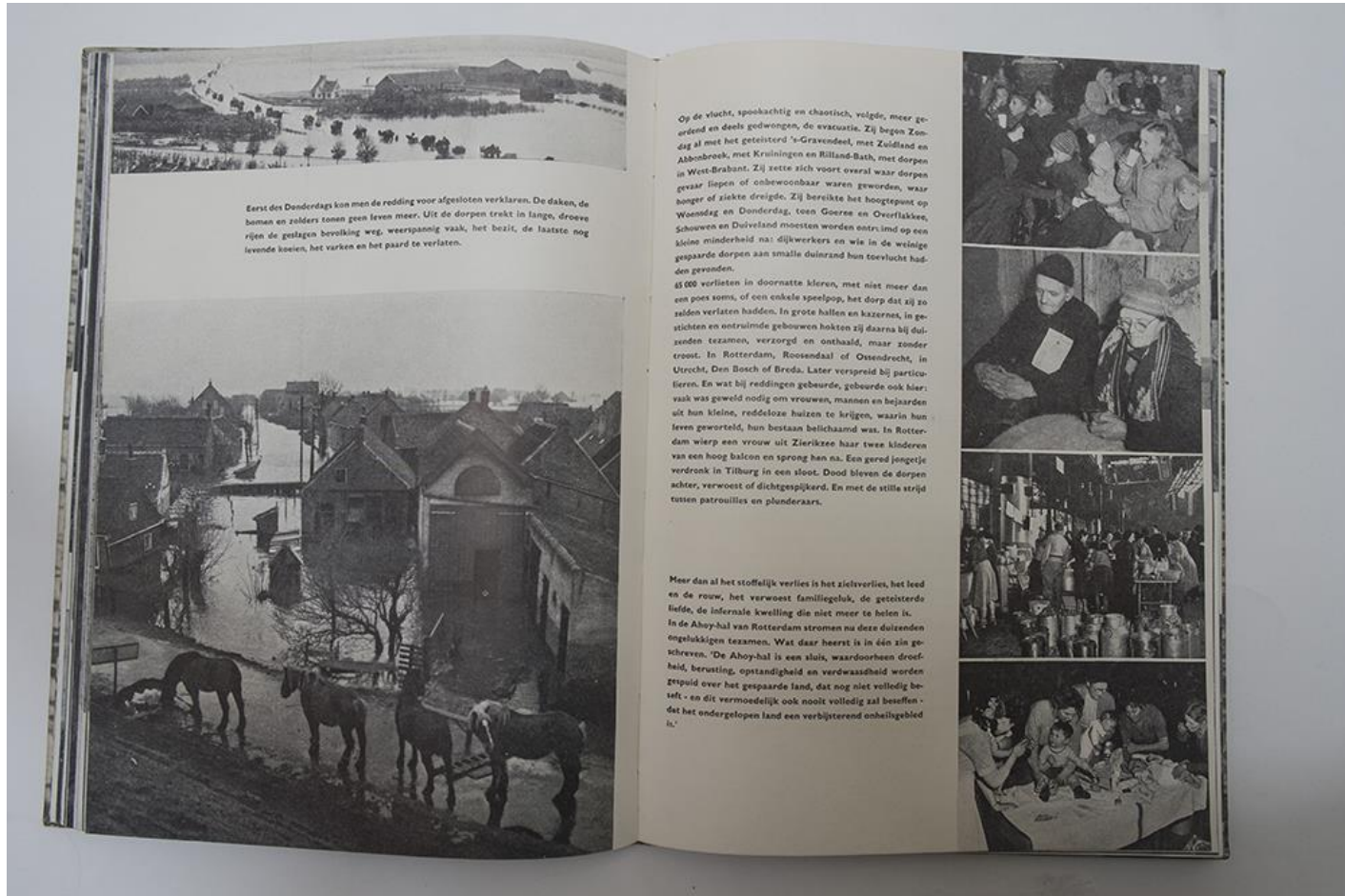

De Ramp

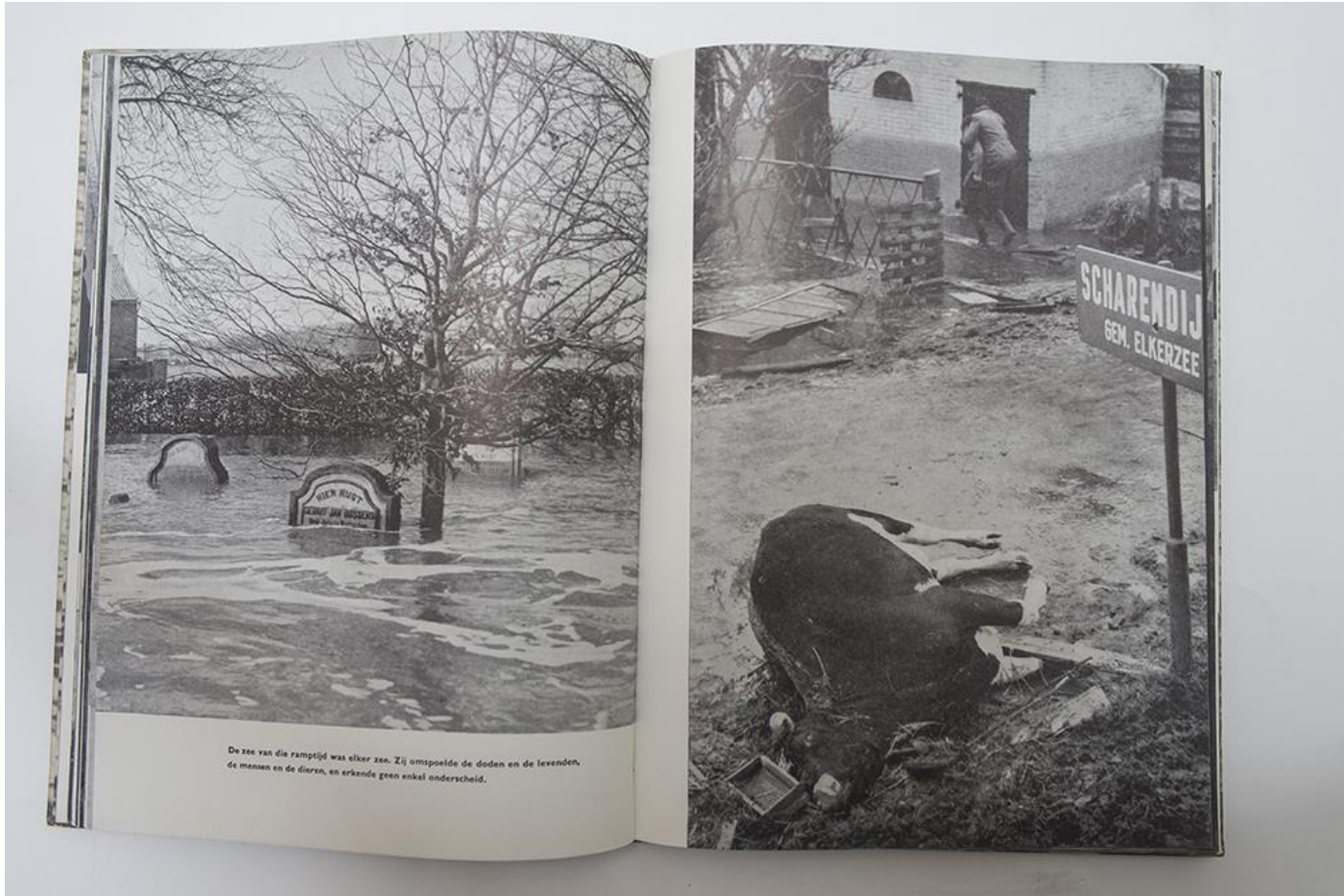

- ▶ Uitgegeven door Vereniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels ten bate van het Nationaal Rampenfonds.
- ▶ Grootste oplage van Nederlands fotoboek ooit (675.000)
- ▶ Fotografie is anoniem opgenomen.

De Ramp

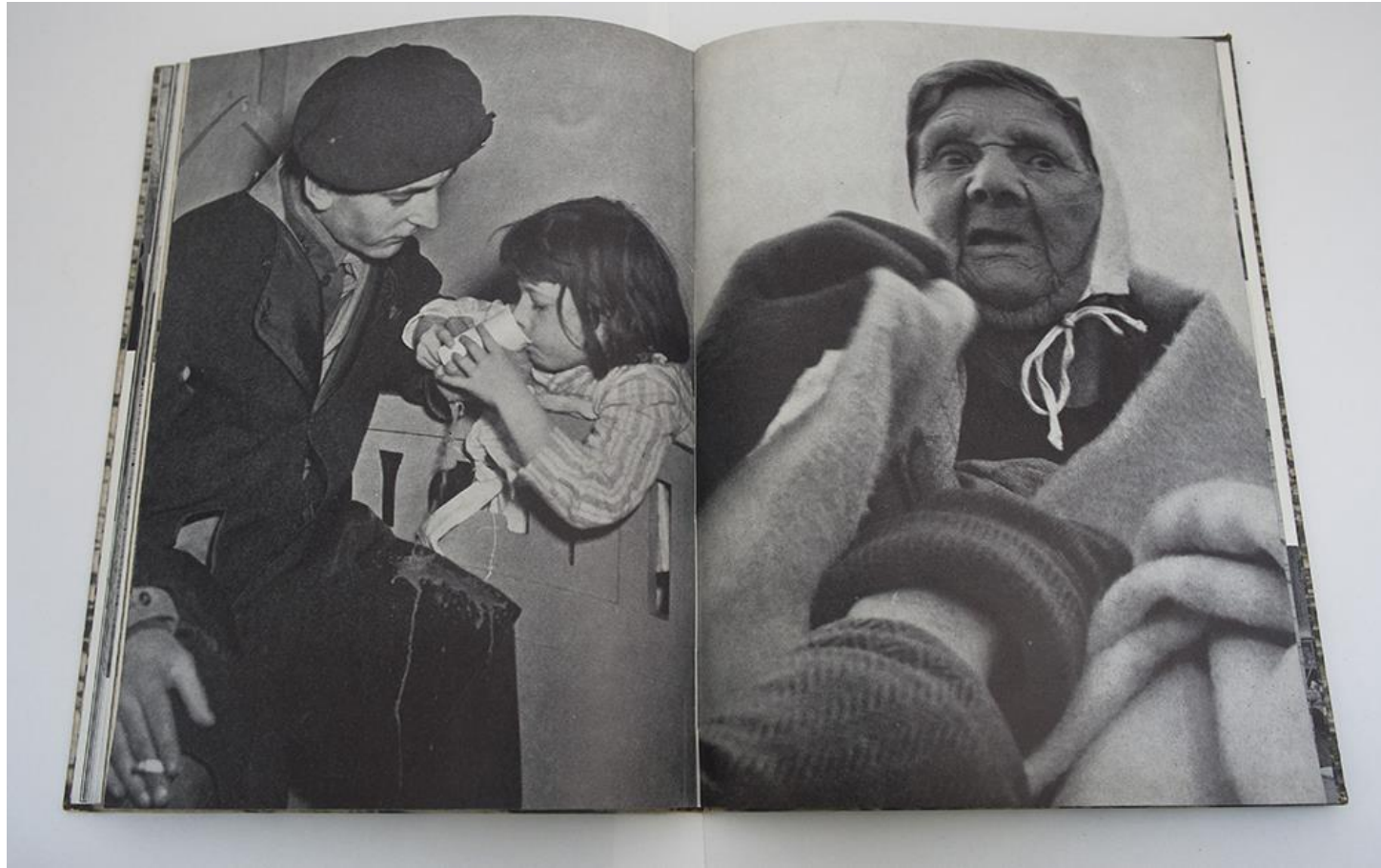
De Ramp

De Ramp

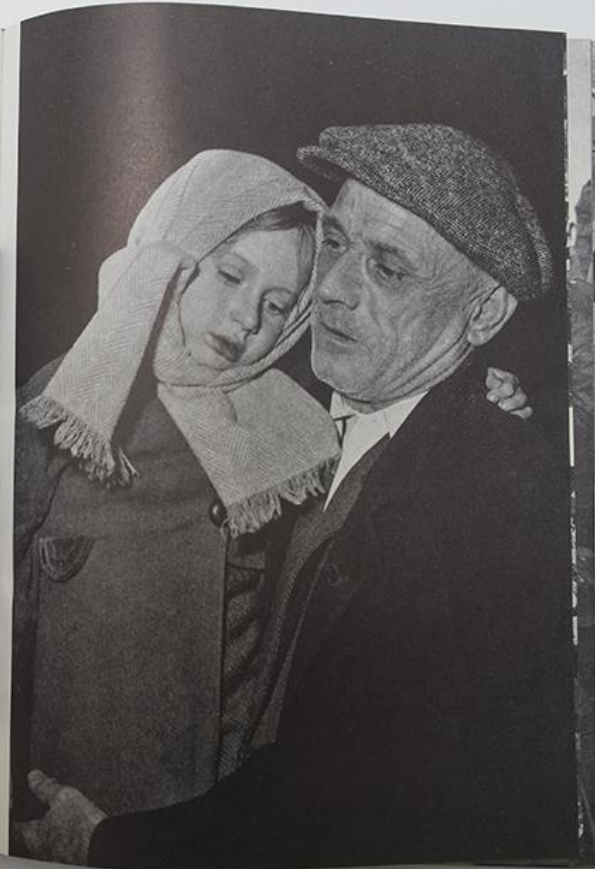

De Ramp

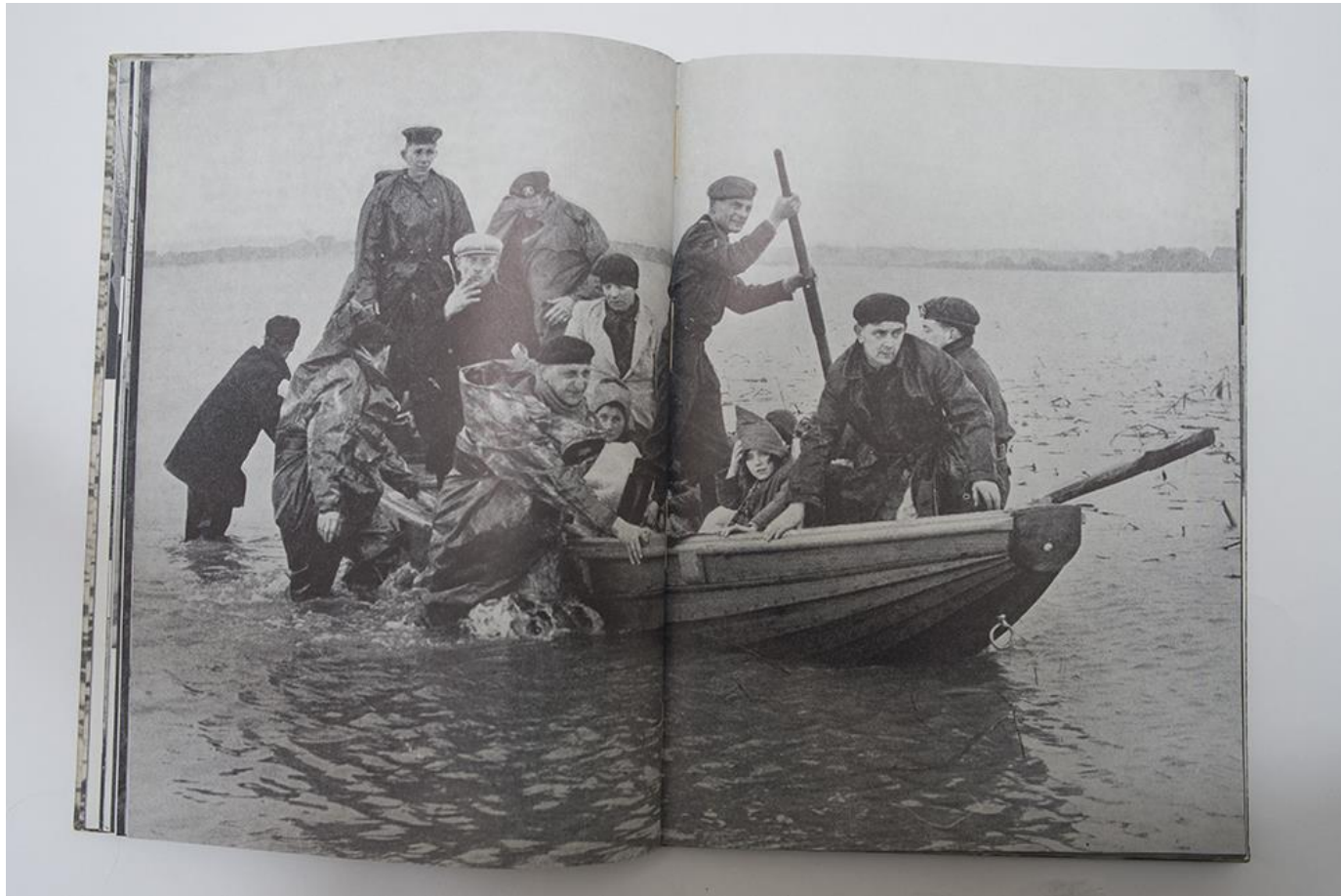

De Ramp

Paarden, dierbare vrienden van de Zeeuwse boer. Zij stierven op vergeefse tochten, zwoegen, tot de hals in het water, voor zwaarbeladen karren, of lieven hongerend en verwoerd achter in verlaten dorpen. En als kleine poelen van onpeilbaar, mateloos leed waren de kinderen in deze nacht van ellende. Kinderen en dieren, zij waren wel de meest hulpelooze, de onvergetelijkste slachtoffers van deze ramp.

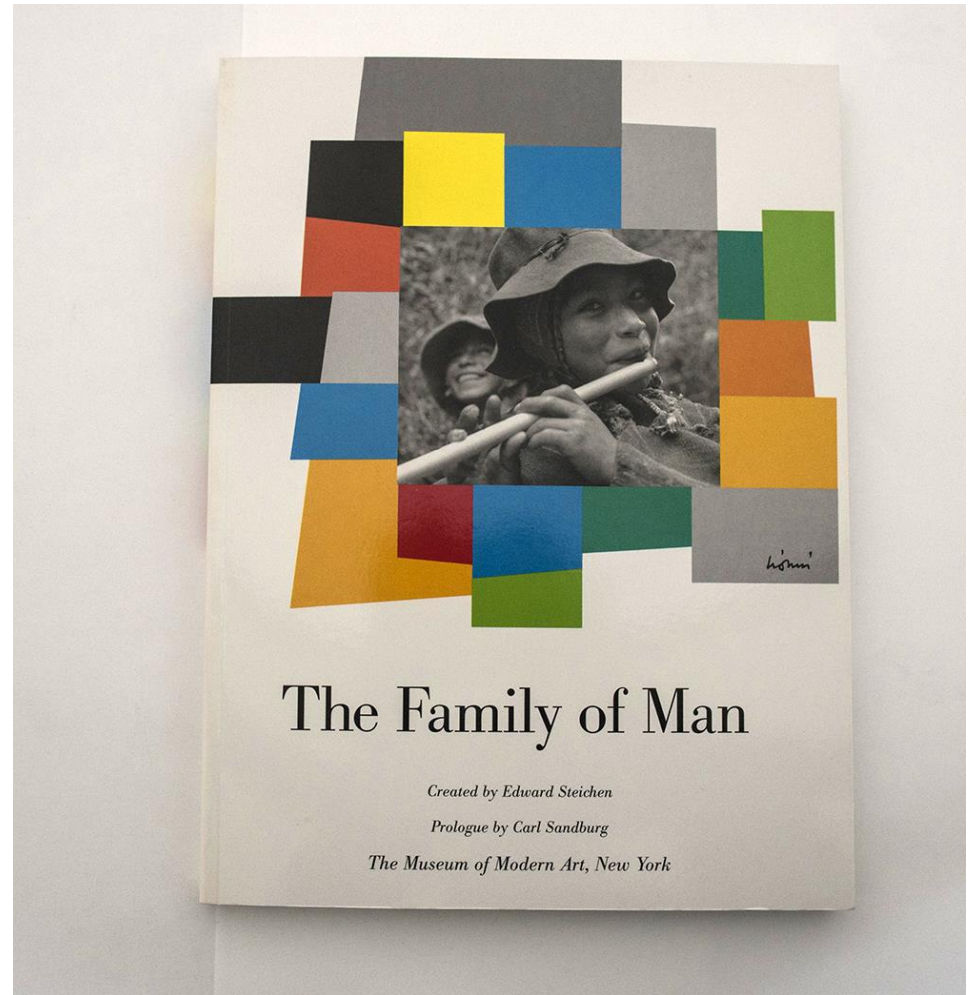

De Ramp

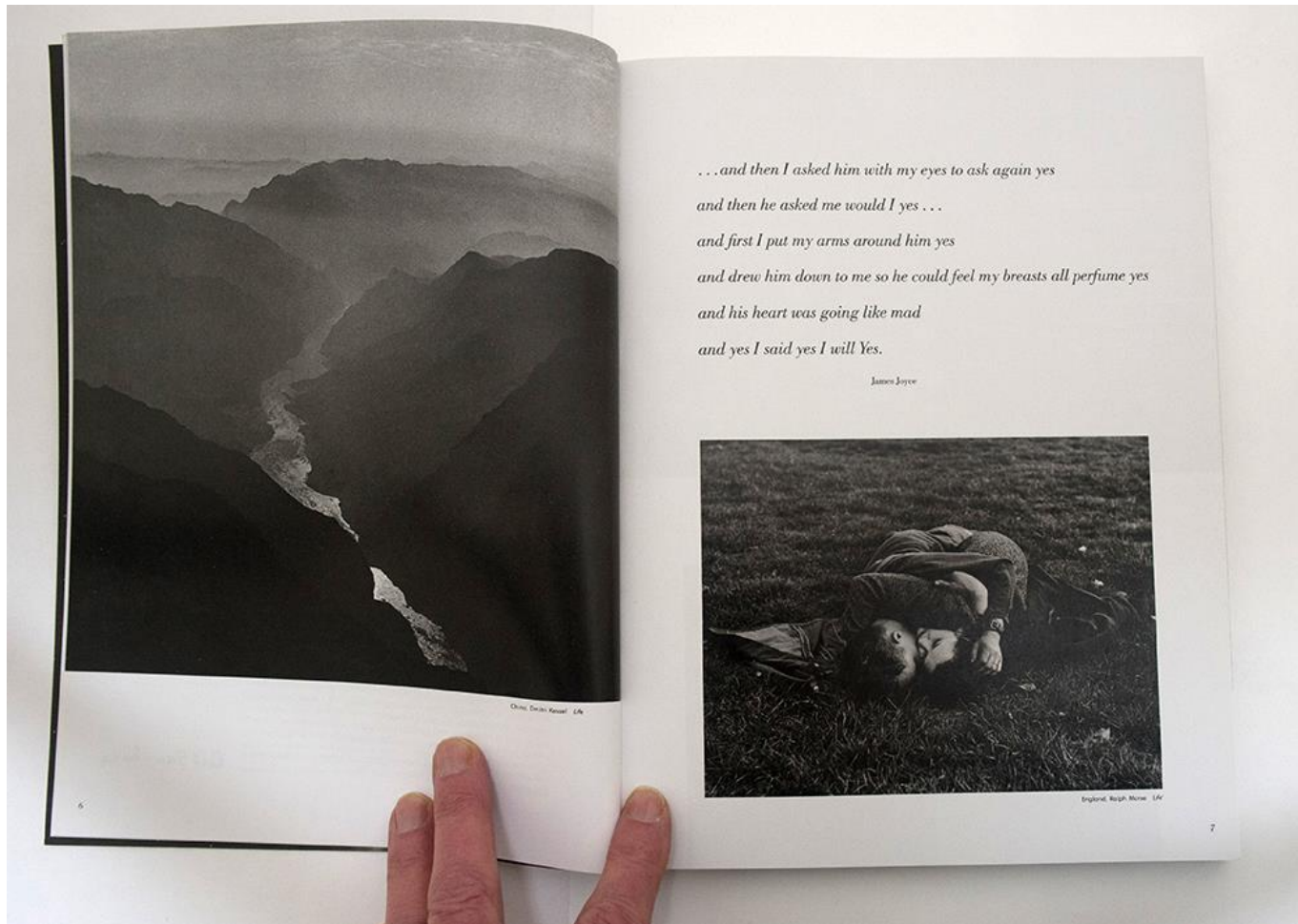

The Family of Man

Tentoonstellingscatalogus
Samengesteld door:
Edward Steichen.
1955 New York Moma en
Daarna wereldtournee.
Nu permanent te zien in
Clervaux Luxemburg

The Family of Man

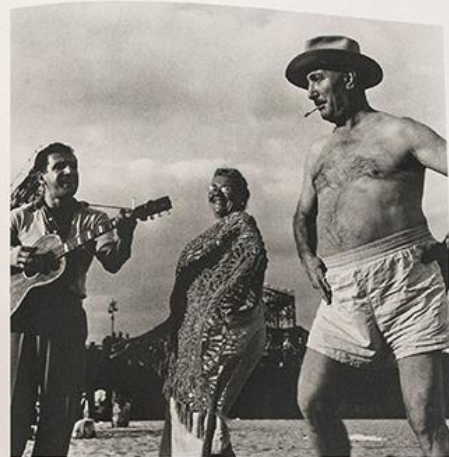
The Family of Man

The Family of Man

Holland, Mark Joffe / Life

U.S.A. Henry Capron

Brazil, Leoni Plunkov

Fiji Republic, U.S.S.R. Staffer

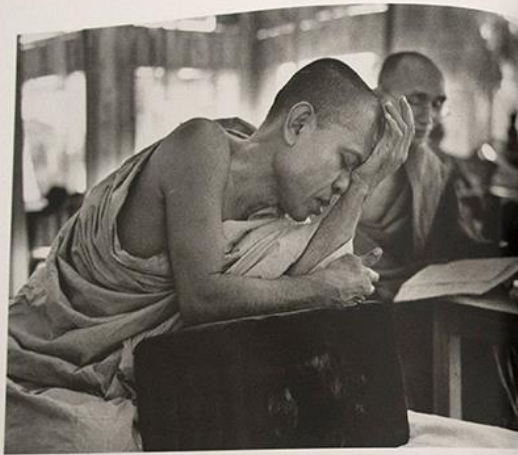

Sweden, Karl Sordahl / Life

Canada, David Brooks

The Family of Man

Thailand, Burma, East India - The Future Past

*... the wise man looks into space,
and does not regard the small as too little, nor the great as too big;
for he knows that there is no limit to dimensions.*

Lao-tze

124

U.S.A. - Married Study, Princeton, Eisenhower - Life

London, N.Y. - New Year - Life

Institute for Advanced Study, Princeton, Einstein - Magnum, Vogue

125

Een Liefdesgeschiedenis in St. Germain des Prés

1956 Bezige Bij

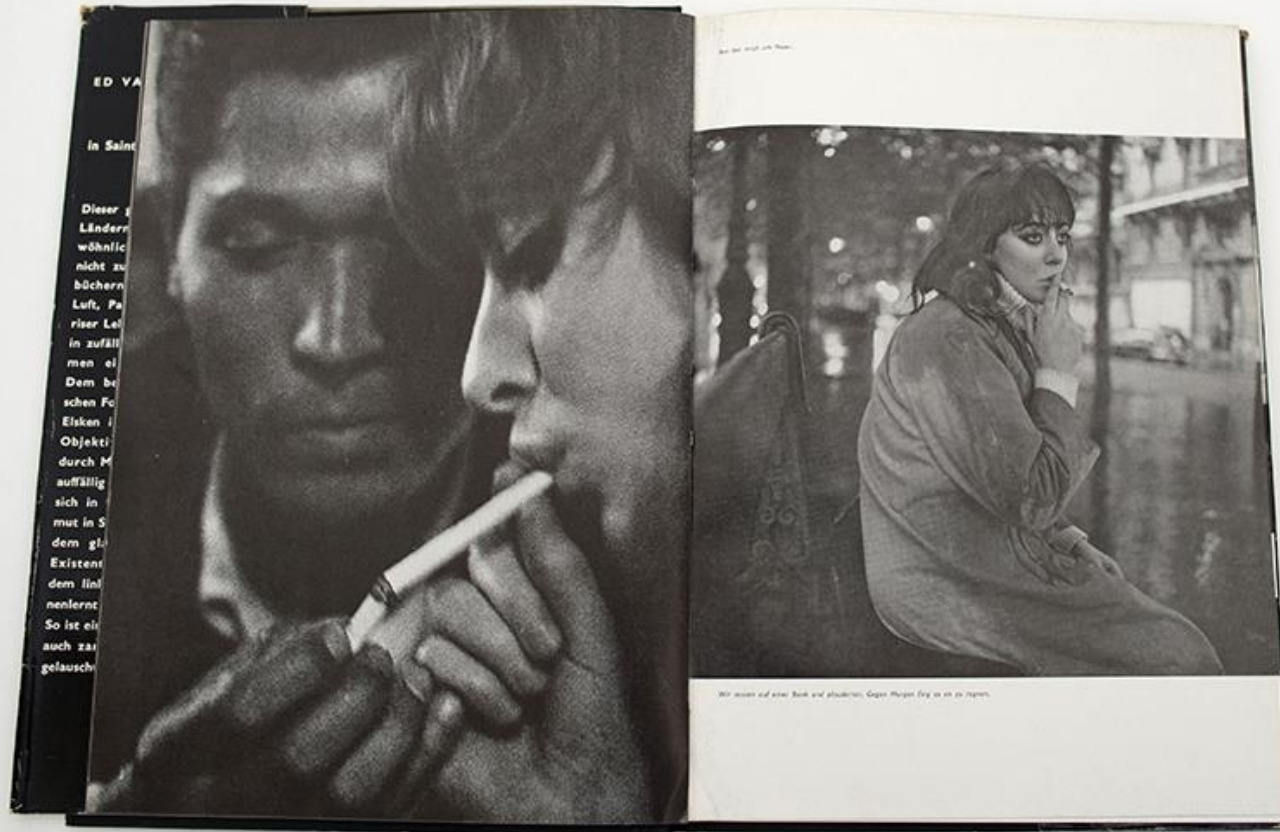
In meerdere landen
gelijktijdig uitgegeven.

Eerste Story-telling
boek

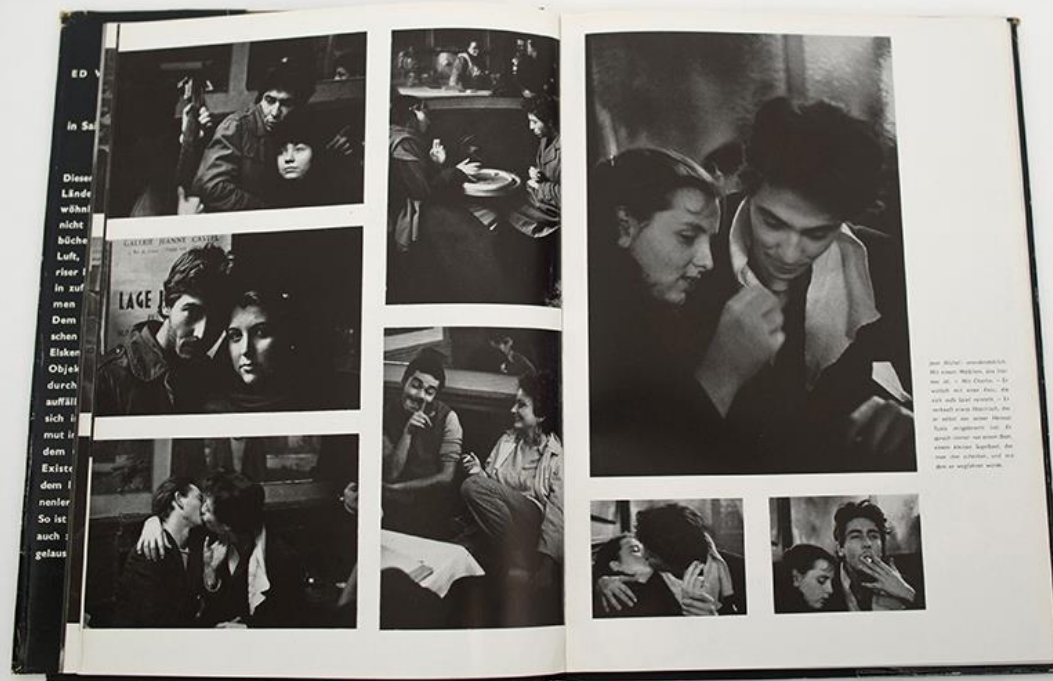
Vormgever Jurriaan
Schrofer

Een Liefdesgeschiedenis in St. Germain des Prés

Een Liefdesgeschiedenis in St. Germain des Prés

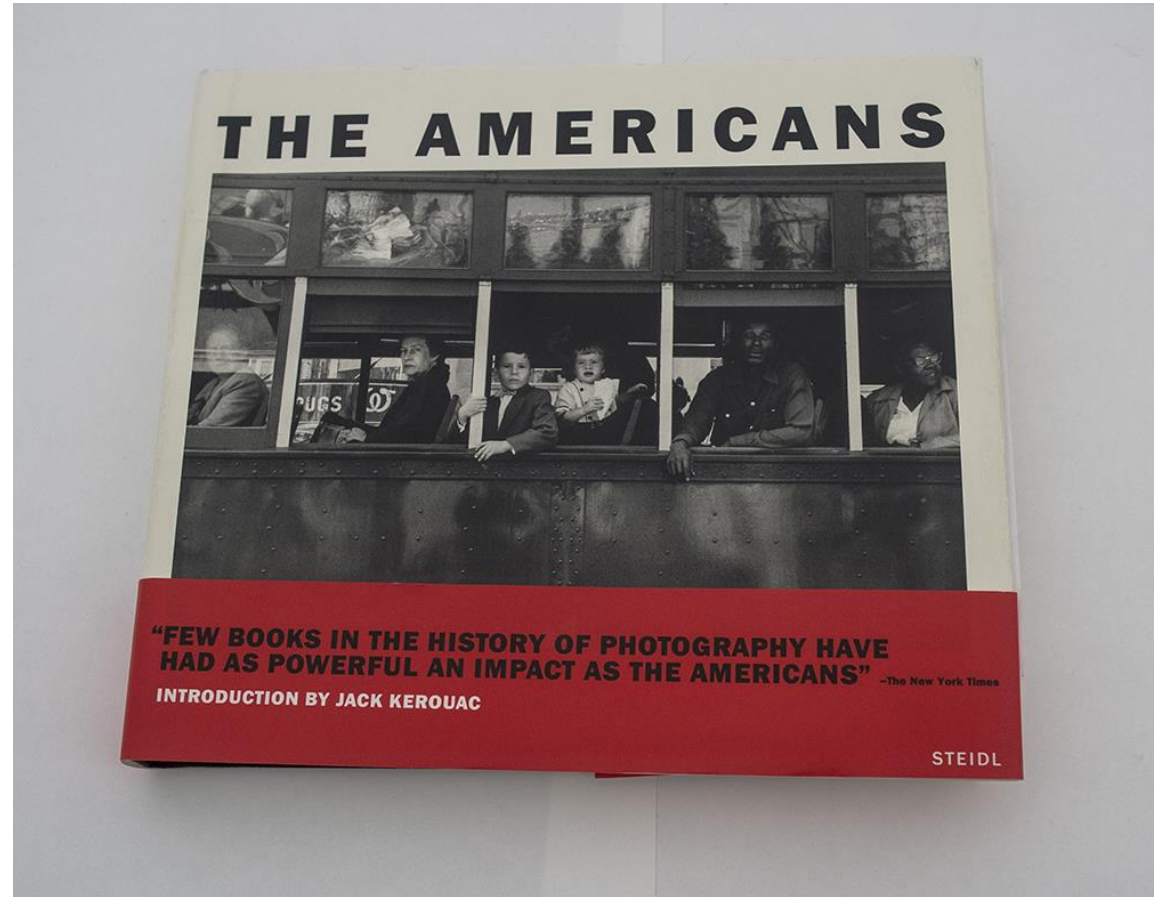

Een Liefdesgeschiedenis in St. Germain des Prés

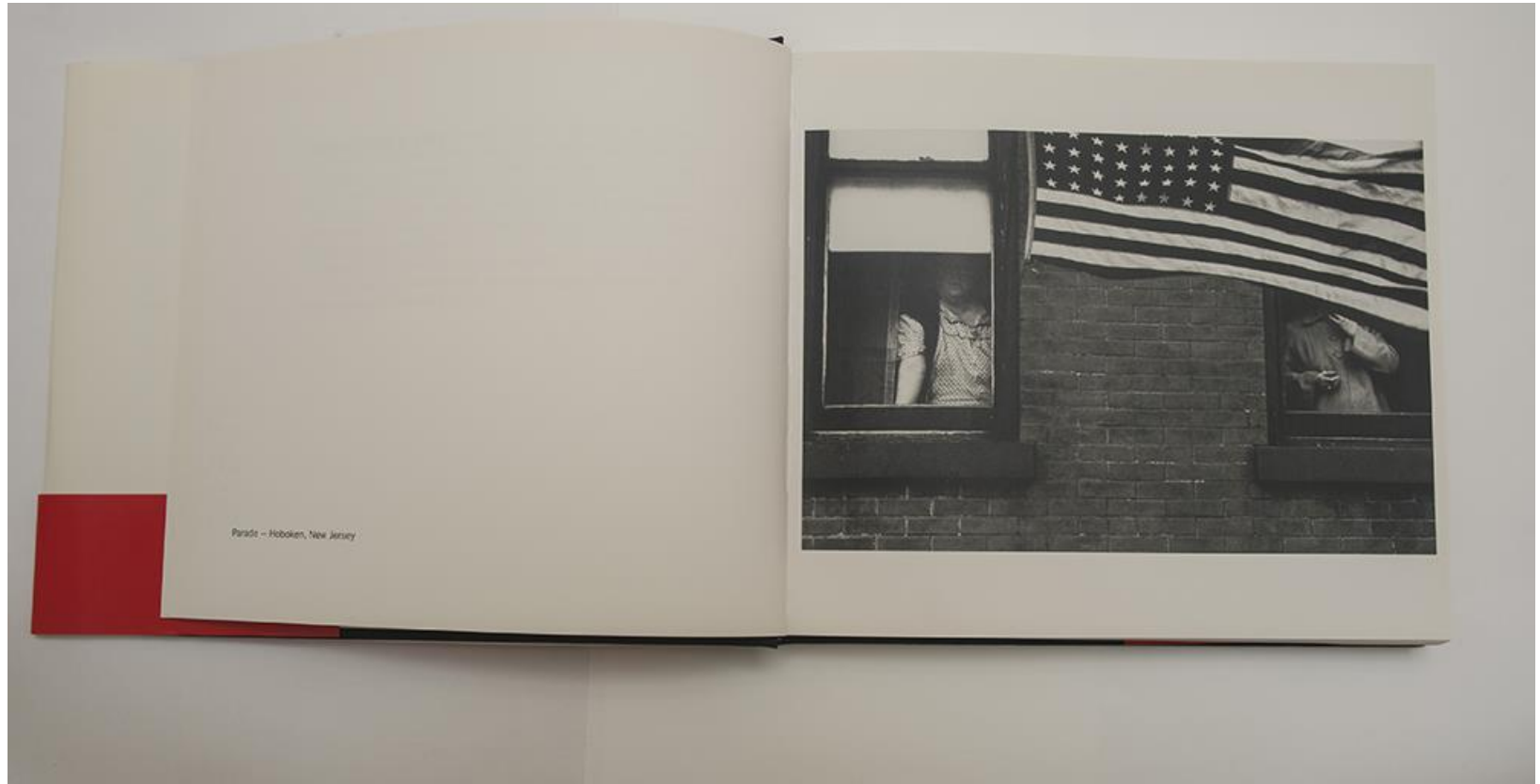

The Americans

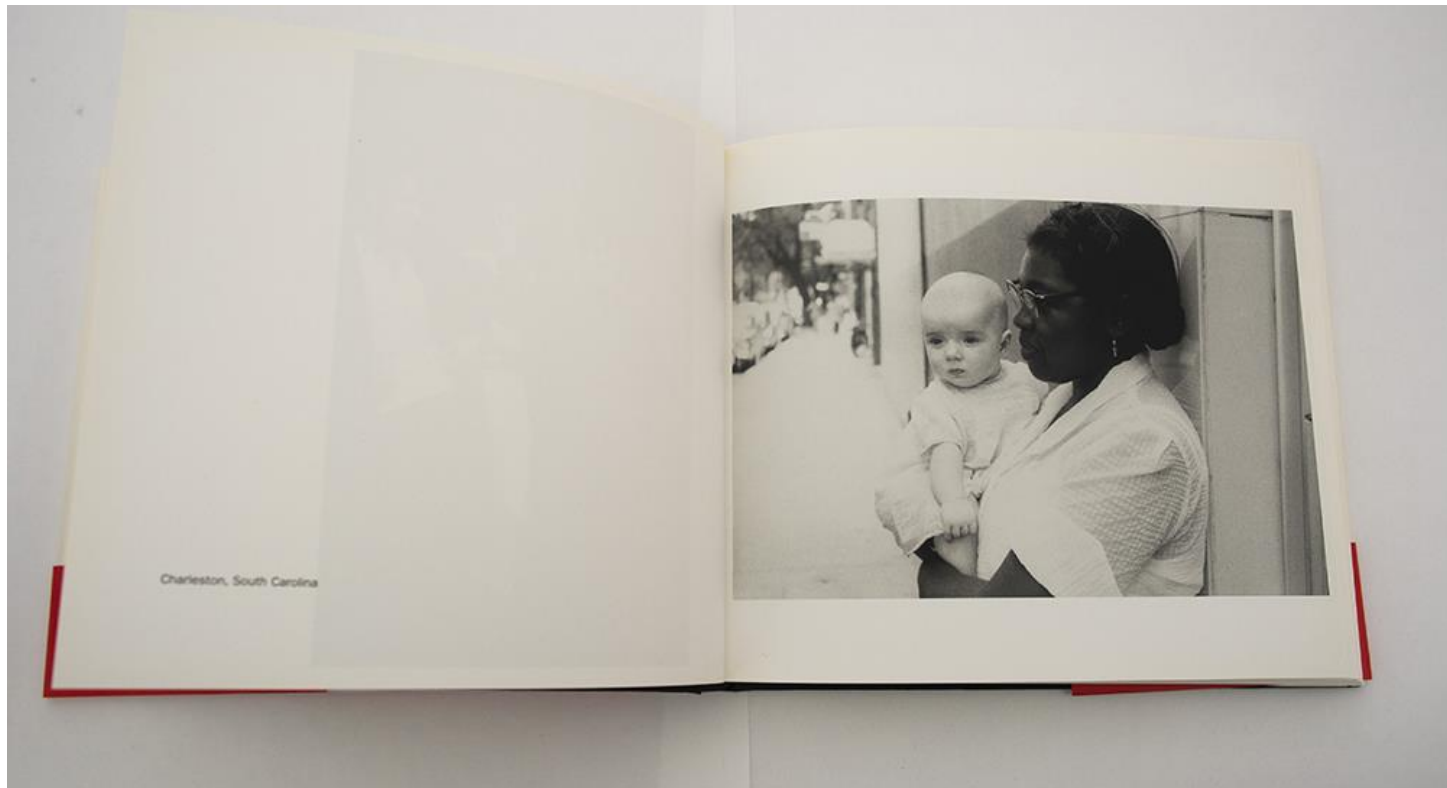
Door:
Robert Frank
Eerste uitgave
1958 (Fr en It)
In 1959 in USA

The Americans

The Americans

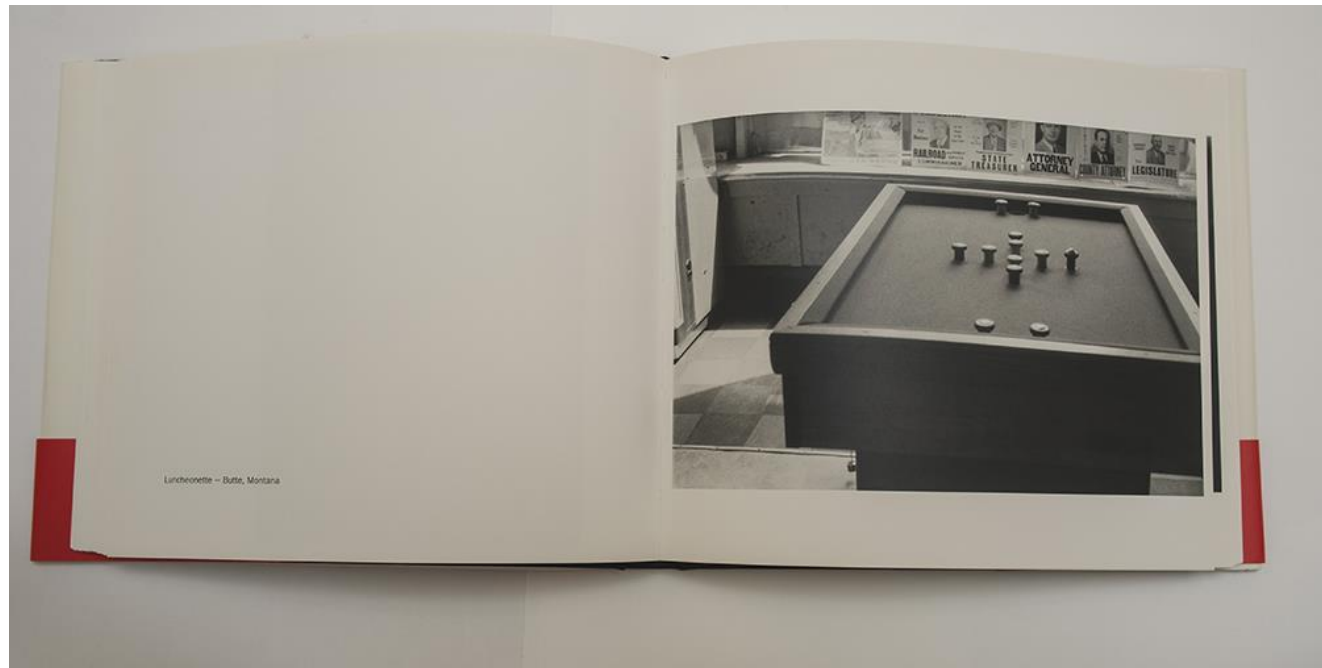

The Americans

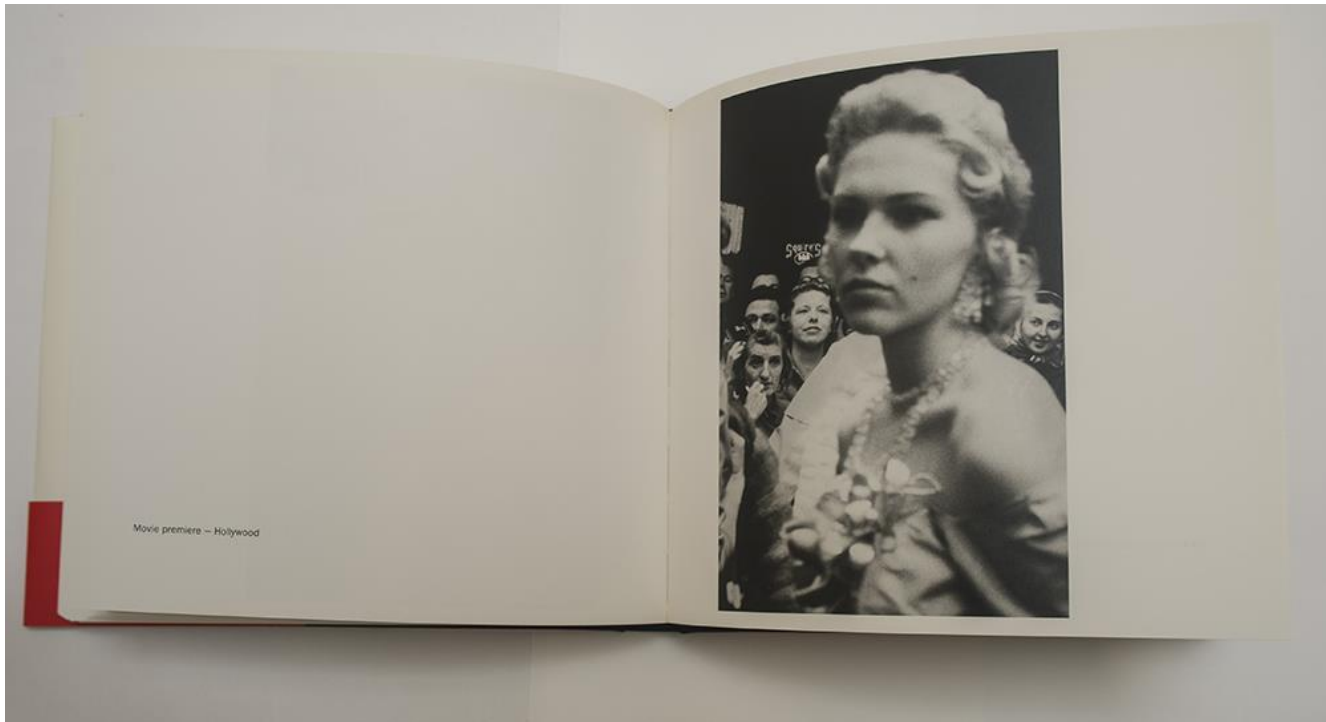

Santa Fe, New Mexico

The Americans

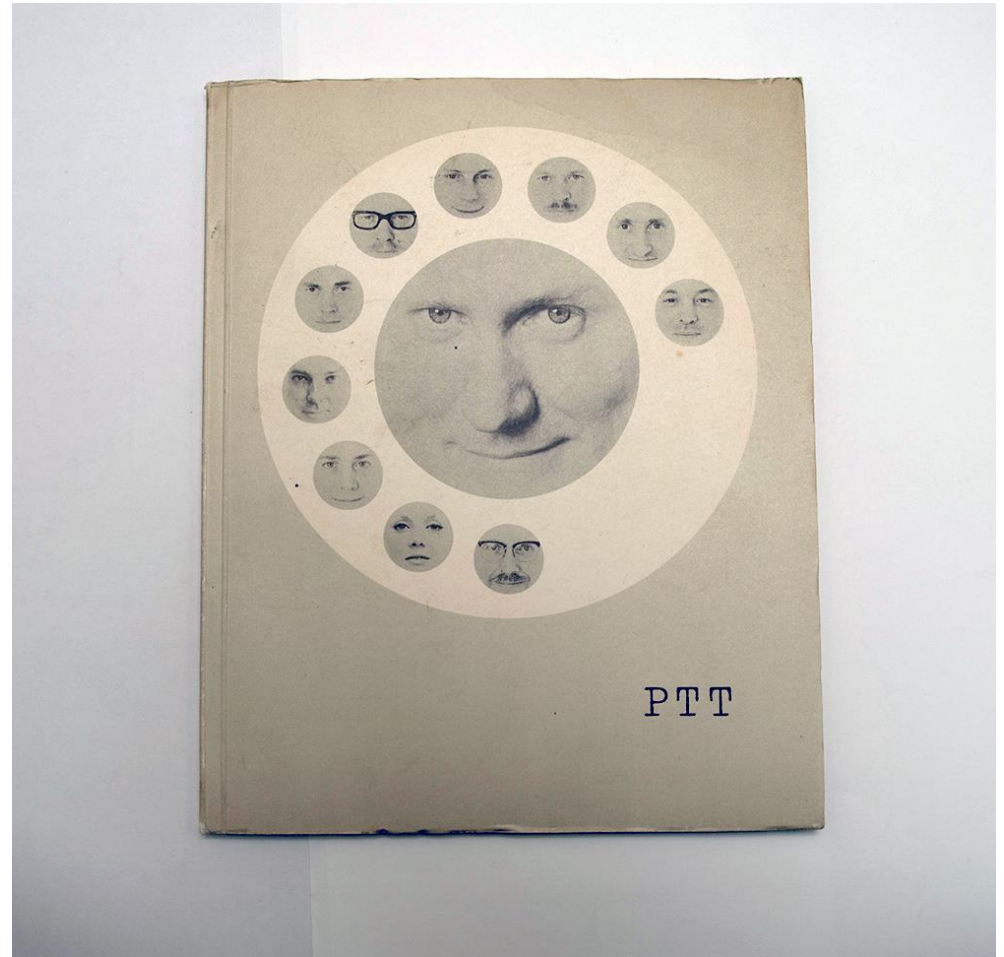

The Americans

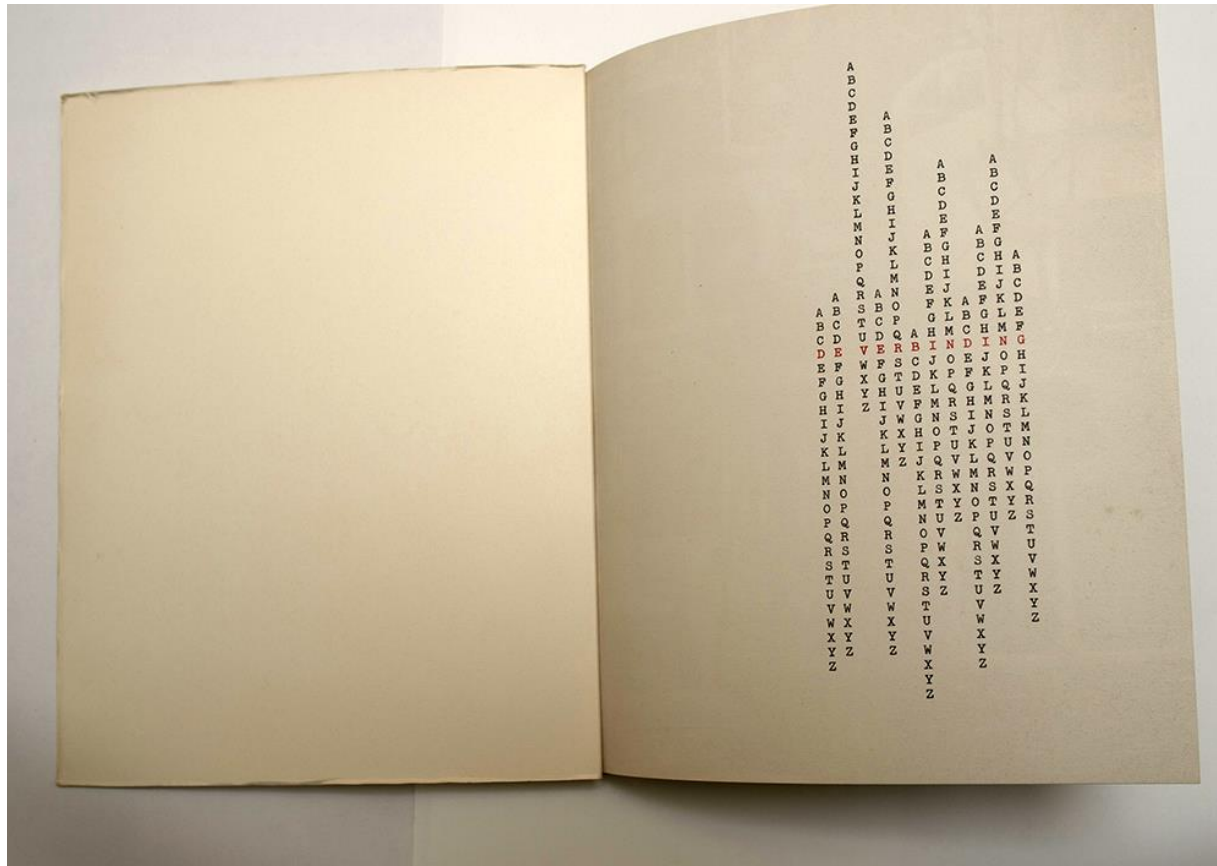

PTT – De Verbinding

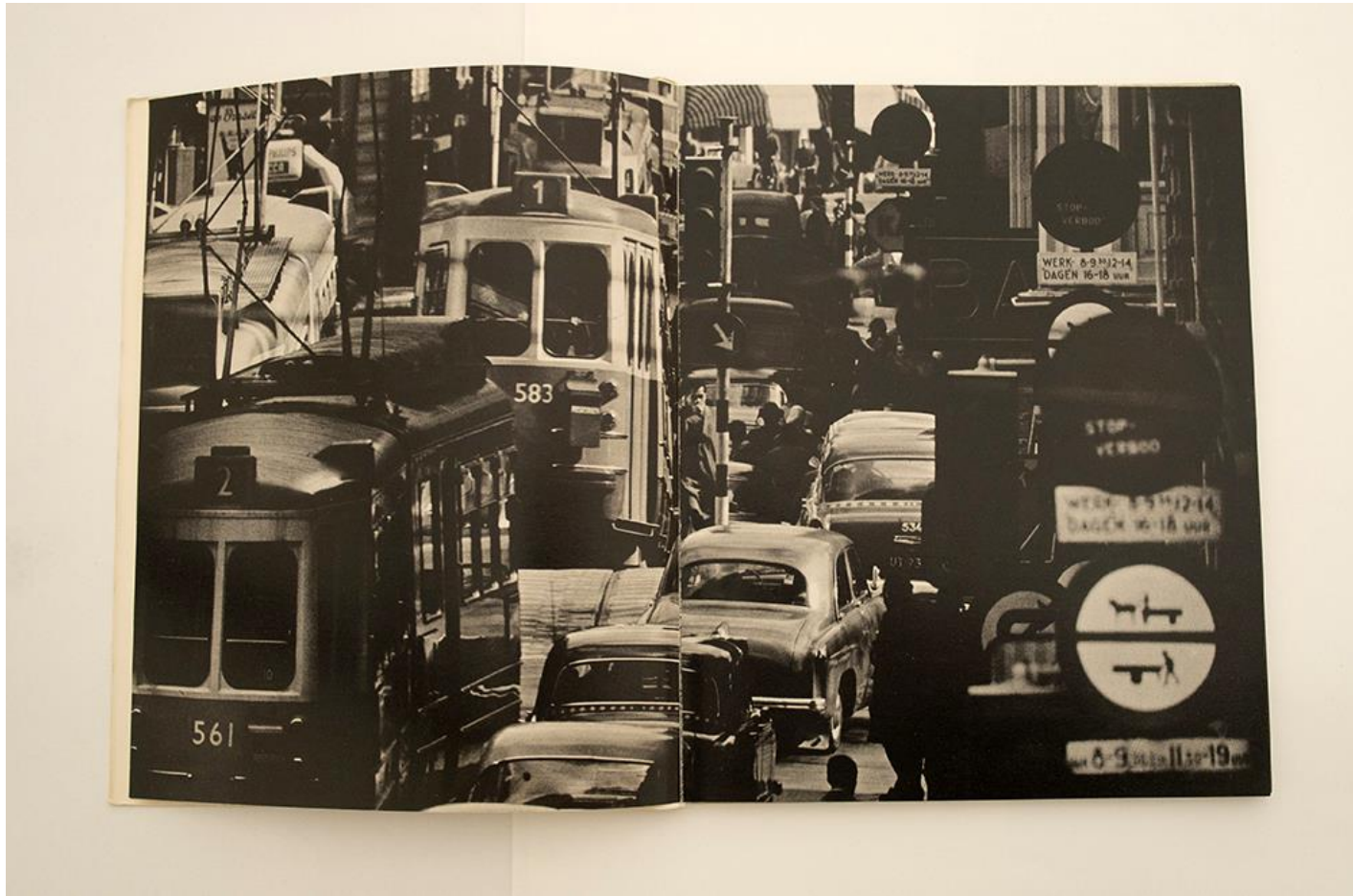
Bedrijfsfotoboek 1962
Eddy Posthuma de Boer
Uitgave: PTT
Druk: Off set De Jong & Co

PTT-De Verbinding

PTT-De Verbinding

PTT-De Verbinding

Doe het boek open zoals u een deur open doet en u staat in een wereld van mensen, dieren, dingen.
Doe de gordijnen dicht en de ogen dicht en droom; het is een droom van mensen, dieren, dingen.
Ga op reis en u heeft medereizigers, al was het maar in uw gedachten.
Druk op een bel, praat, schrijf woorden neer; u richt uzelf tot anderen.
Mensen zijn altijd onderweg: naar medemensen, naar een ideaal, een huis of een begraven schat; naar een landschap of een slok drinken, naar begrip en inzicht.
Zij leggen verbindingen tussen alles, de mensen: tussen wat gisteren verteld werd en vandaag ervaren wordt, maar ook tussen de bergtop en het dal.
En alles is daarvoor bruikbaar. Taal en gebaren, ijzeren staven waar wielen over denderen, kabels en wegen, knopen en knoopsgaten, spijkers en stralen en kontrakten.
Als een spin legt men zijn web over de wereld en zijn wereld vertakt zich als een boom, heeft wortels die zich in het verborgene voeden en bloemen die openstaan naar het licht.
En in de mens zelf gaat het als het in de wereld gaat. Er wordt uitgewisseld, verstuurd, vervoerd, bericht gegeven.
De wereld binnen wordt in stand gehouden door de wereld er omheen, de wereld buiten wordt veranderd door de wereld binnen.
Het huis van de mens is een aardbol groot, al zijn niet alle kamers gelijkelijk bewoonbaar. Elk verbodsbord is hem een uitdaging. Elke tuinmuur een reden tot nieuwsgierigheid. Want: bij zijn, er bij zijn wil een mens. Delen in wat rond hem voor het grijpen is en mededelen van zijn eigen verworvenheden.
Niets of niemand is zichzelf ooit genoeg, al kan men voor doen komen van wel. Er is geen eigenheid zonder het andere, geen individu zonder kommunikatie.
Afstand en afzondering zijn elkaars maatstaven. Teruggetrokkenheid impliceert een begaanbare weg tussen gemeenschap en eenling.

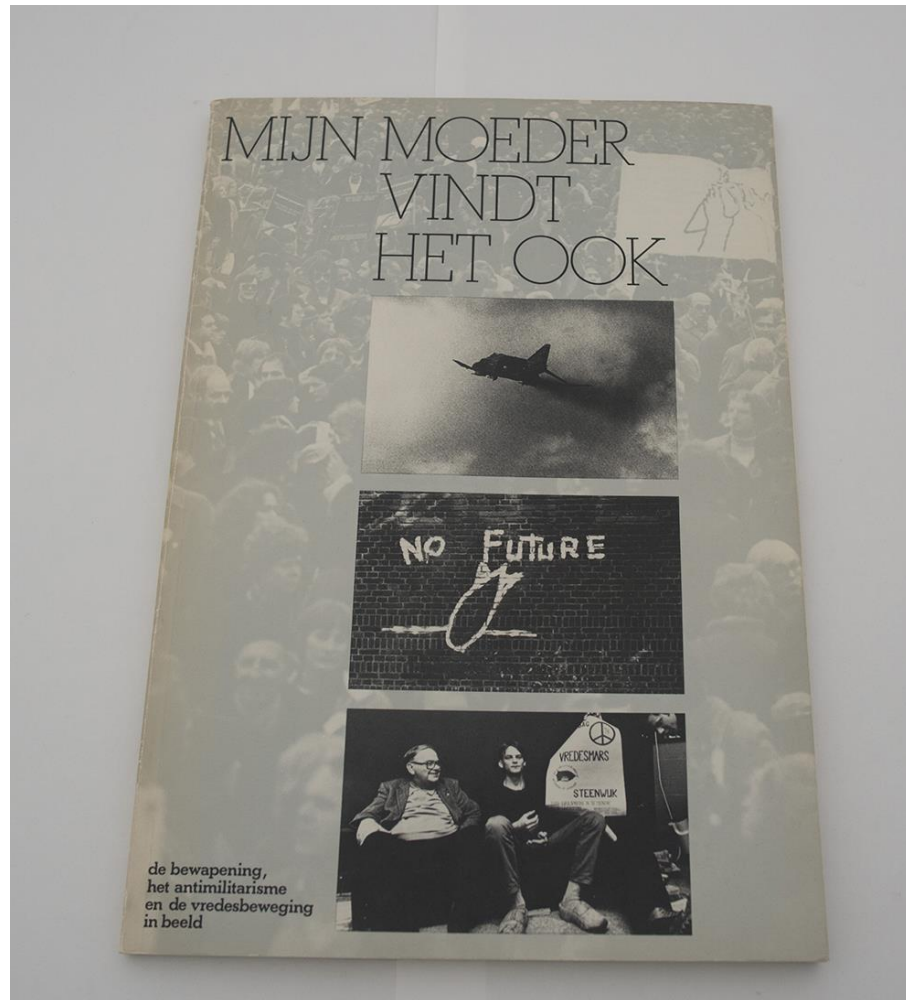

PTT-De Verbinding

Mijn Moeder vindt het ook

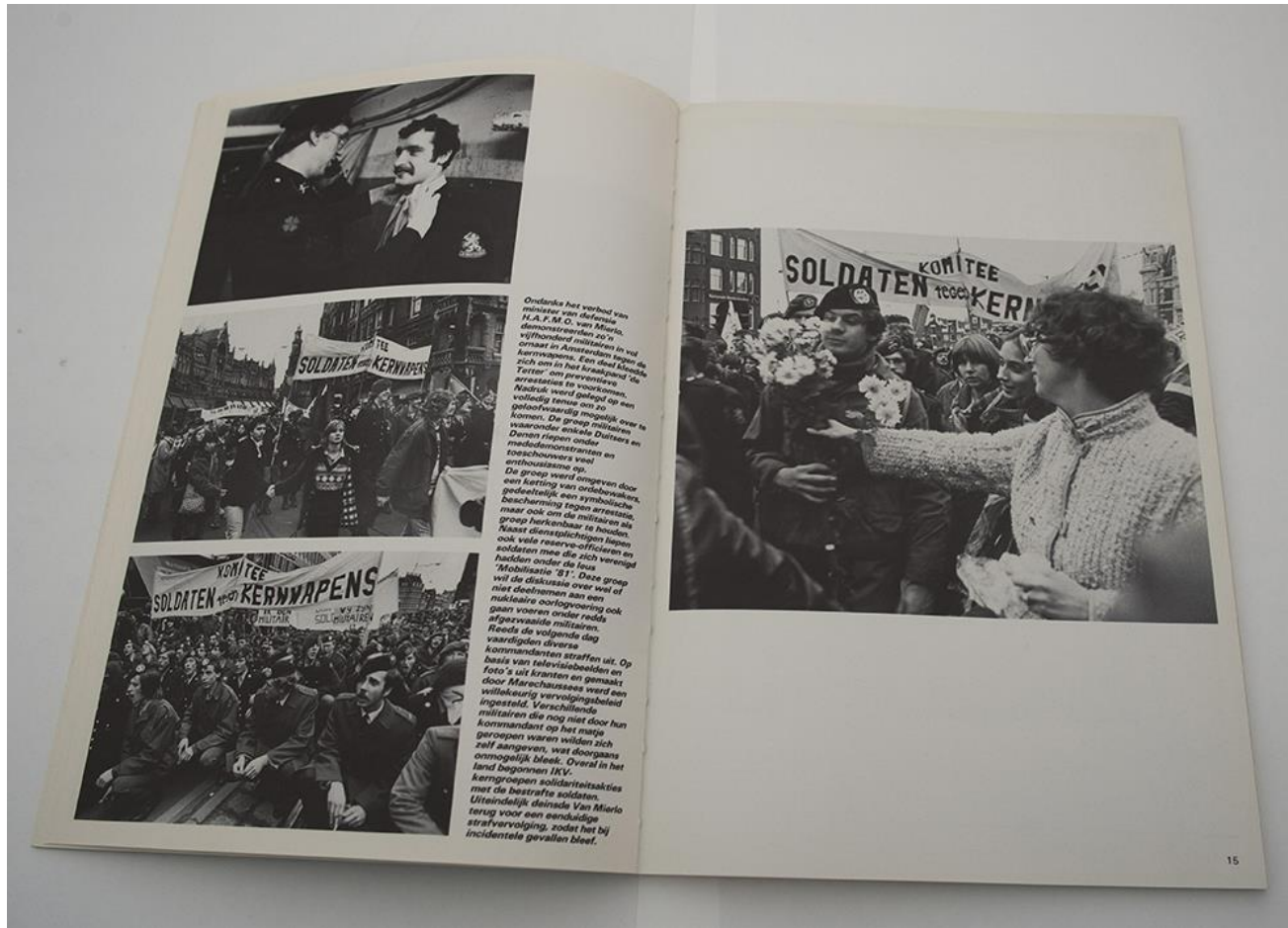
Uitgeverij:
SUA in 1982
Door
Stichting
Plaatwerk.

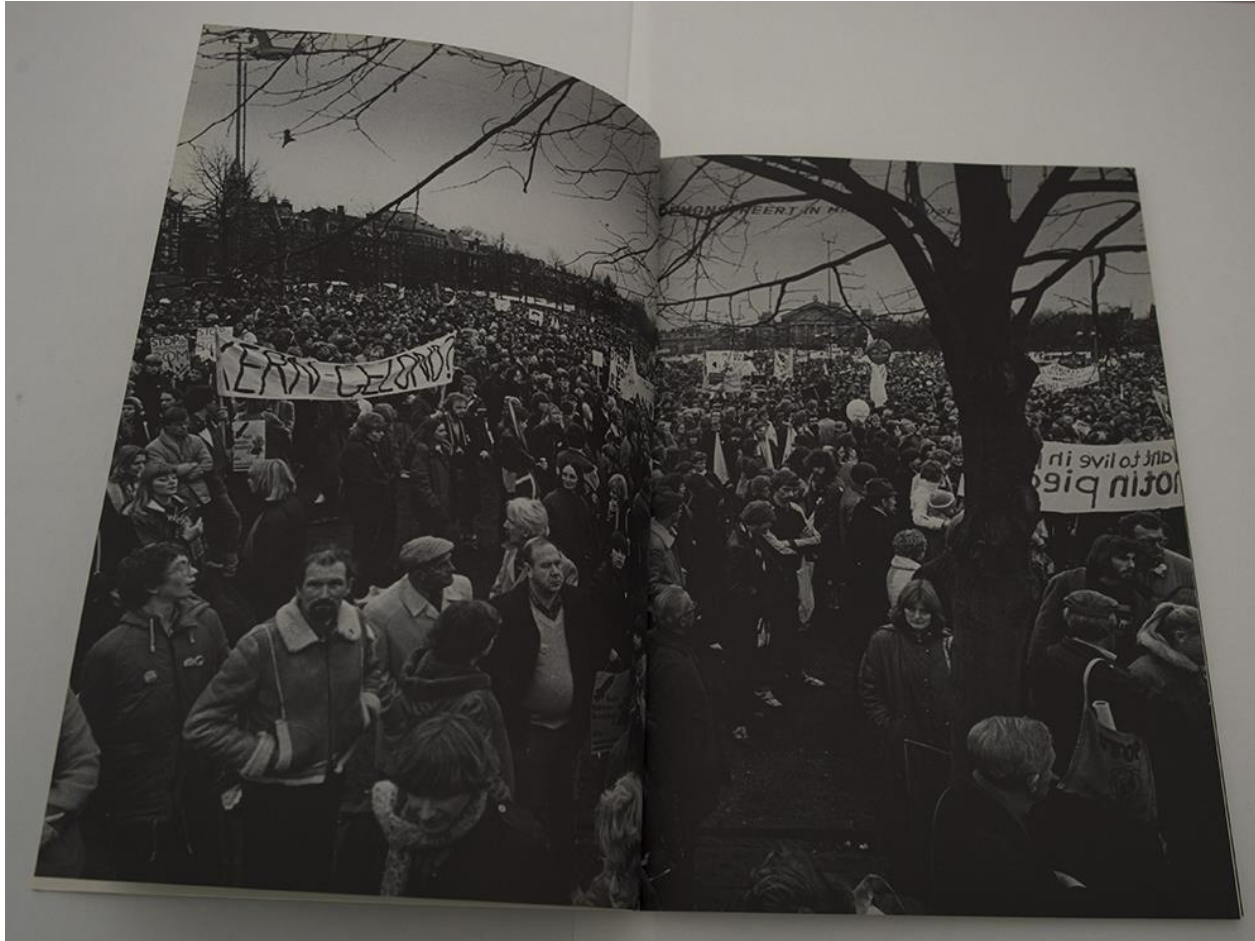
Mijn Moeder vindt het ook

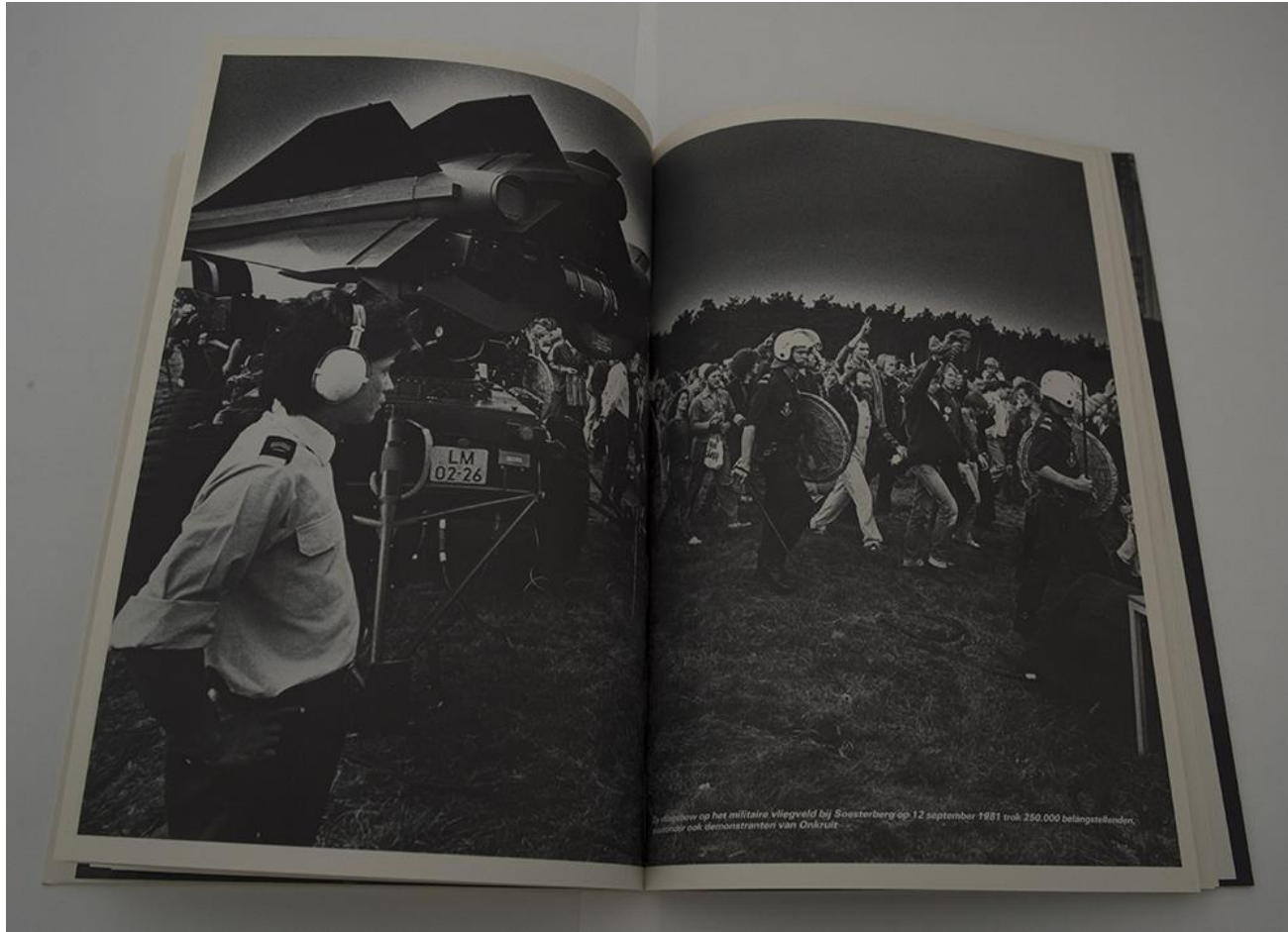
Mijn Moeder vindt het ook

Mijn Moeder vindt het ook

Mijn moeder vindt het ook

Mijn Moeder vindt het ook

Herfst 1981 gingen in Europa miljoenen mensen de straat op. Als protest tegen de steeds dreigender kernbepanning. Maar de vredesbeweging is meer dan een enkele demonstratie, hoe groot zij ook is. De vredesbeweging is ook de enkeling met haar bakfiets en pastorkernen, ook de discussie-bijeenkomsten van IKV, ook de nota's en concepten van de vakbeweging en de kerken, ook de vrouwen voor vreedienstweigeraars, ook de soldaten en de geraars in 'Onkruid', ook de acties van de totaalwielers tijdens de Nijmeegse Vierdaagse, ook de shirts op de jassen van honderdduizenden, ook de kunstenaar die de waanzin van de schuilkelder ze zien: in beweging, in strijd tegen de bewapeningswaanzin.

Plaatwerk

Colofon

De Stichting Plaatwerk is opgericht in 1981 als een samenwerkingsverband van fotografen, journalisten en vormgevers om de goetingerde fotografie een grotere verspreiding te geven door middel van het organiseren van tentoonstellingen, het samenstellen van fotoboeken, het oprichten van een foto-persburo en het produceren van een tijdschrift. Nadere informatie: Stichting Plaatwerk, Postbus 1620, 1000 BP Amsterdam

De Boek werd onder verantwoordelijkheid van de Stichting Plaatwerk samen-gesteld door:

Taco Anema
Paul Babelowky
Hans van den Biggelaar
Dick Breijbaert
Jan Ewert
Frits van der Heuvel
Edo de Kam
Henry Meier
Roel Sandvoort
Hannes Willefien
Manga Wiloo
Louis Zaai

Vindt werken mee:
Hans Aarman
René Bouwman
Rob Brouwer
Ferd Cronje
Wenny Cronje
Ben Dankbaar
Luuk Kramer

Joni Melo
Ben Niehuus
Pietje Peetsharing
Michel Peeters
Liesbeth Sluiter
Hans Smits
Hank Thomas
Genda van der Veen

Vormgeving en lay-out: Dick Breijbaert
Manga Wiloo en Louis Zaai, Amsterdam
Zetwerk: Jansy De, Amsterdam
Druk: De Bussy, Baarman, Heems, bv, Amsterdam
Copyright © 1982 Uitgeverij SJA, Amsterdam

Alle publicatierchten van de in dit boek opgenomen foto's en teksten blijven voorbehouden aan de desbetreffende fotografen, fotografen en schrijvers

ISBN 90 6222 082 7

Amsterdam
10 november 1982

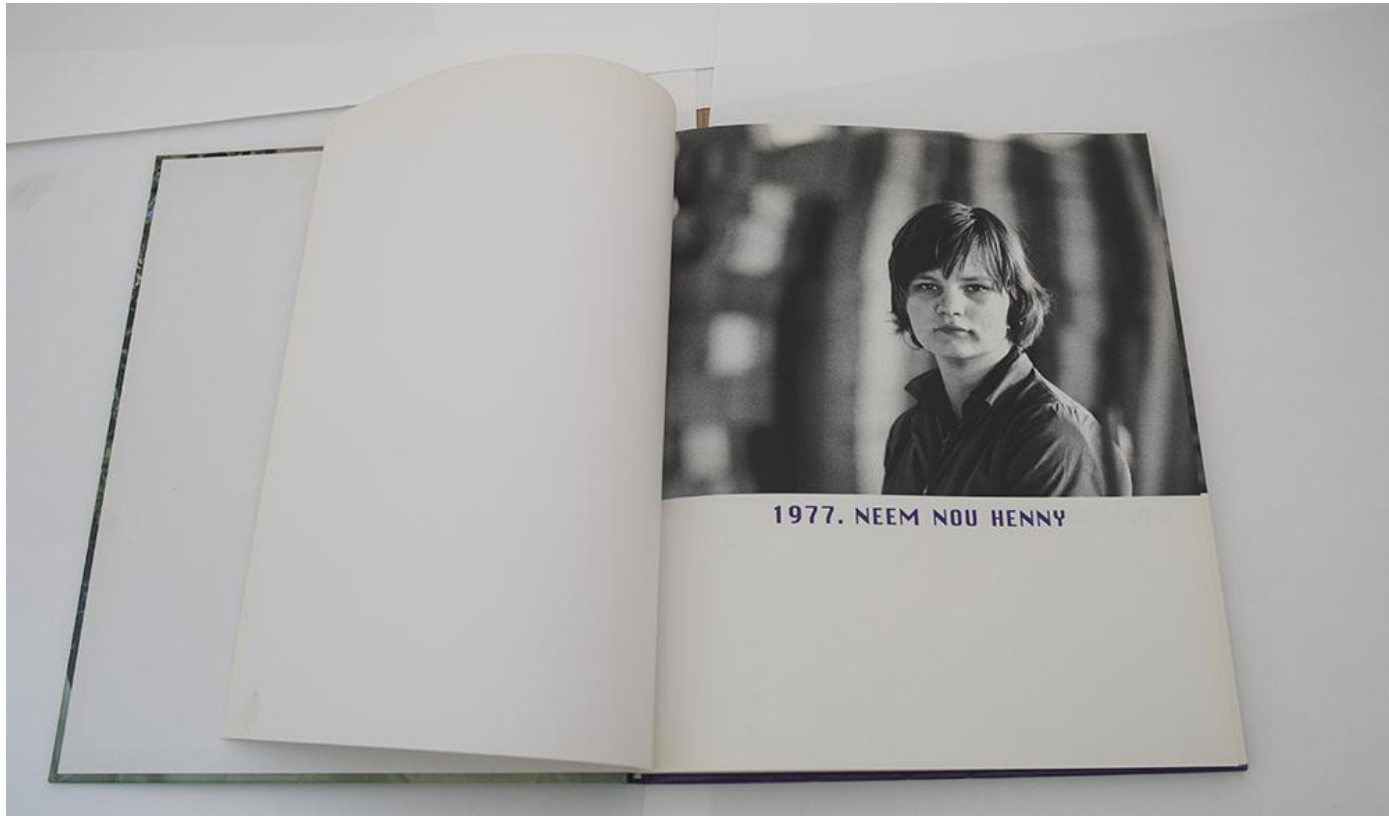

Henny reeks

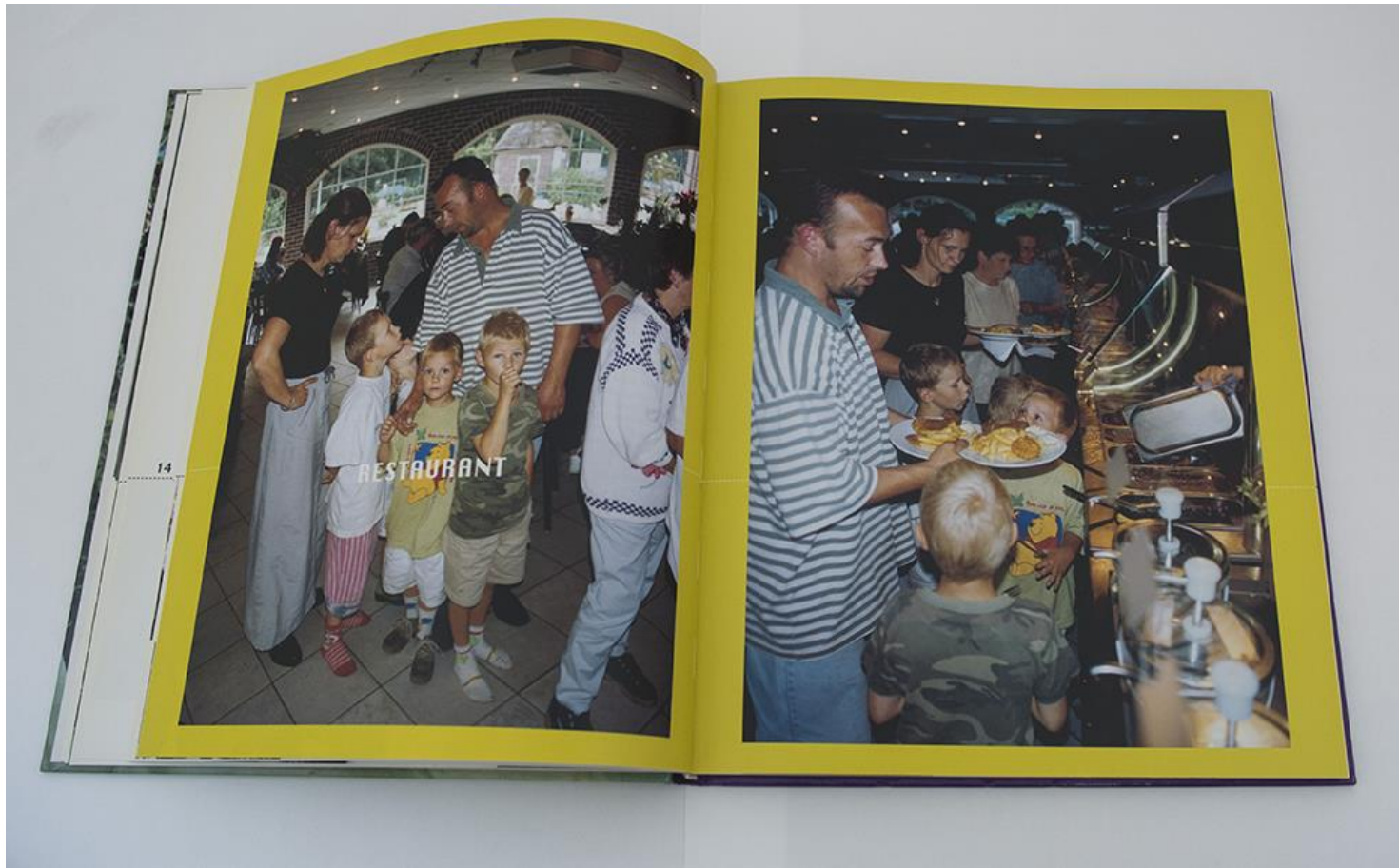
Een reeks van maar liefst 6 boeken. Eerste titel uit 1977 en de laatste uit 2019. Over het leven van een gewoon meisje, later vrouw: Henny. Door Michel Szulc Kzzyzanowski.

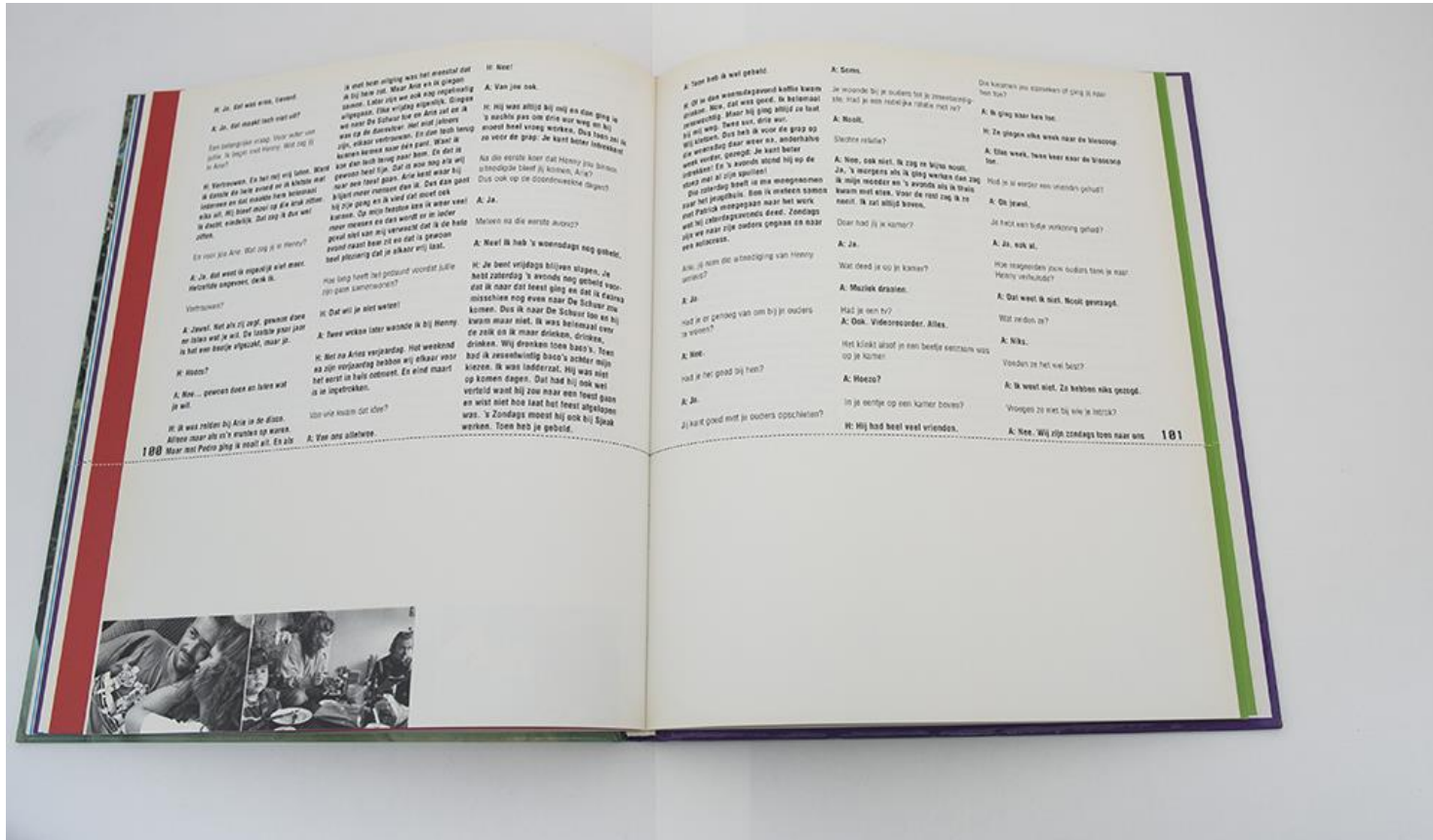
Henny reeks

Henny reeks

Henny reeks

Henny reeks

Ik sat mijn vader niet op een praatstoel. Hij zat heel wel voelen hebben gemaakt. net zoals iedereen en had ik het zo zeggen. als ik in ogen staat zie ik mijn vader. Geen van de mensen die ik in mijn leven heb gekend leken op mijn vader.

Mijn tweede man Arie was ook wel een alcoholist maar dat was puur pech hebben.

De laatste keer dat ik mijn vader heb gezien was op een zondagmiddag bij hem thuis. We liepen samen naar voor auto en hij zei: 'Tot dins'. Dat had hij nog nooit gezegd. Hij zei altijd: 'Tot volgende week'. Daarbij heb ik gedacht dat ik het moet hebben. Geweten want de volgende dag heeft ik een beenste gebaad en ik in de kelder gevallen.

Vaak lig ik s'wonds in m'n bed met een foto van mijn vader op het nachtkastje en dan voel ik me veilig. Ik weet dat hij over me wacht.

Ik zeg niet dat ik makkelijke ouders heb gehad. Maar ik weet zeker dat ik niet de slechtste ouders heb gehad. Als we verstopperje speelde dan kroop ik op zijn schoot en verberg hij mij door de kraant omhoog te houden. En gingen we fietsen dan fietste hij mee. We gingen met hem vinders vangen en bramen plukken. Dat was zijn manier om te laten blijken dat ik van ons held.

Mijn vader had ogen, van een marinier, die konden je onder de grond laten zinken. Dat je onder het laminaat kroop.

Zo viel kon ik kijken. Maar hij kon ook kijken, wauw dat heb je goed gedaan, moet. Zijn ogen waren zijn affectie en daar had ik genoeg aan. Bij ons thuis was het gewoone zo dat als je een atelider was dan bleef je een atelider. Dat werd niet zo gezegd maar de wereld gedacht en zo bleef. Ik bent een ateliderachtige punt uit. Maar dat hele verhaal ligt niet, mijn ene broer is projectleider en de ander hoofdarchitect geworden en er is juist heeft ook een goede baan gekregen. Maar ik groeide op in die sfeer. Het kwam voortvankelijk van mijn moeder want niemand in haar familie had een opleiding. Automatisch werd je postbode. Al heel jong had ik het idee dat ik niet meer zou worden dan een ander. Maar mijn vaders beelden ze vier dat dit niet hun levenswijze zou worden. Die zaden, die zaden wij root zo doen.

Mijn vader was echt een werkmans. Dat wou ik ook zijn een atelider. Mijn vader zou nooit een kantoorpik zijn geworden. Daar was hij het type niet naar. Hij wilde met mensen omgaan. Ik heb dat ook. 'Wissen werken en met mensen omgaan. Ik kijk dus wat dat betreft heel erg op m'n vader. Mijn vader zei ook altijd dat als je iets wil bereiken dan moet je ervoor werken. En dat zeg ik nu altijd tegen mijn kinderen: als je niet wil werken dan heb je niks, punt uit.

Mijn vader is niet op een fijne manier aan z'n kinder gekomen. Toen hij 48 jaar oud was ging hij naar de kelder om kattenbakjes te halen. Het was een diepe kelder waarin je rechtop kon staan en rondlopen. Bovenaan de trap kreeg hij een beenteste. Hij is voorover naar beneden gevallen precies in een metalen pin die z'n hoofd doorboorde. Hij is doodgeblijd. Dat heeft uren geduurd. Mijn moeder was weg met de auto. Naar haar Bingsmidag. Toen ze veel later later terugkwam kon ze m'n vader niet meteen vinden. Ze is gaan zoeken en vond hem dood in de kelder. Ik werd zondagmiddags gebeld en ben meteen naar het huis gegaan. Dat was door de politie helemaal met linten afgezet omdat ik onder vreemde omstandigheden gestorven was. Ik mocht er niet in. M'n vader lag nog in de kelder. Uitsluitend mochten we met z'n allen het huis in maar slechts in de woonkamer. Toen hebben ze m'n uit de kelder gehaald. M'n zus, die verpleegster was, mocht hem als enige nog zien om hem te identificeren. Hij is eerst nog naar het ziekenhuis gebracht. Daarna konden we hem gas naar het mortuarium brengen. Ik heb dit ervaren alom m'n noot werden weggehaald.

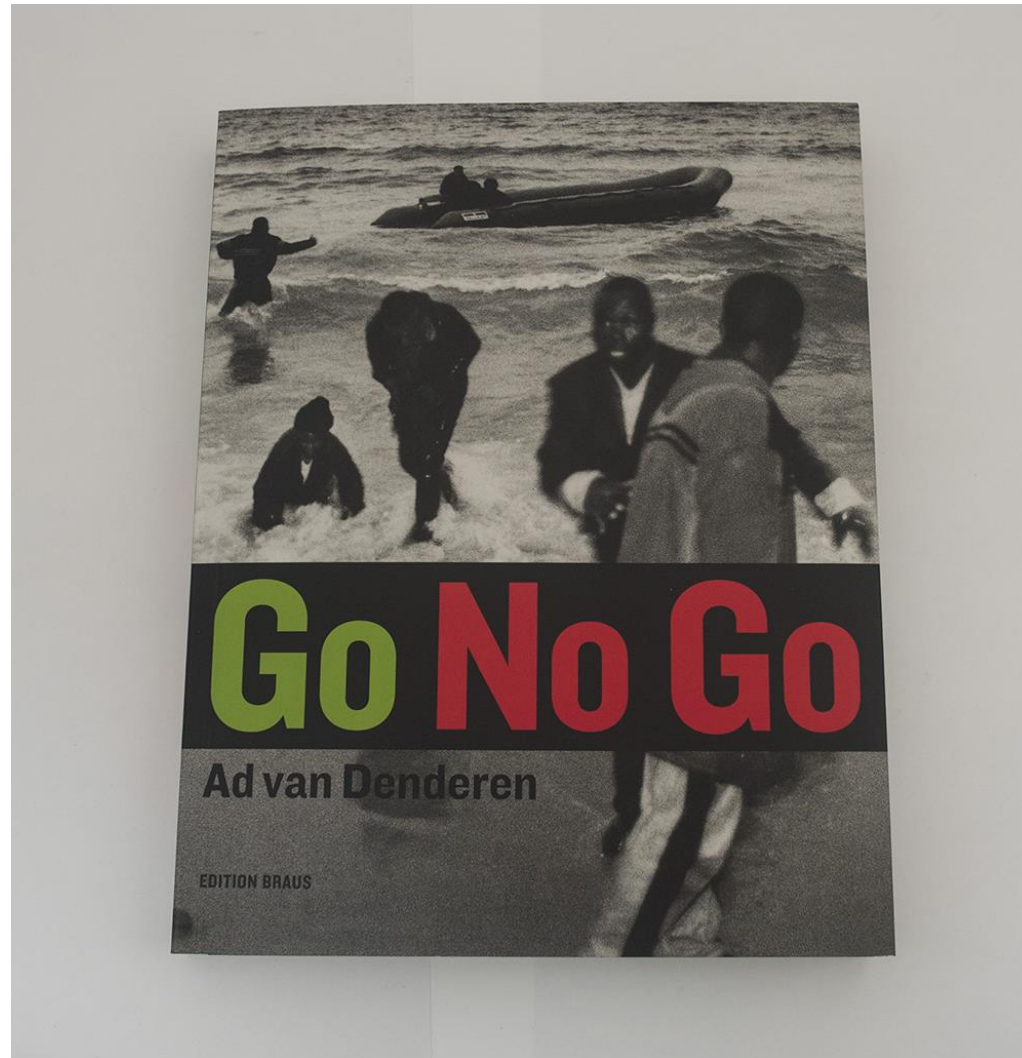
Ik was echt een pappa's kind en hij was er niet meer. Ik heb het m'n moeder jarenlang kwalijk genomen.

Henny reeks

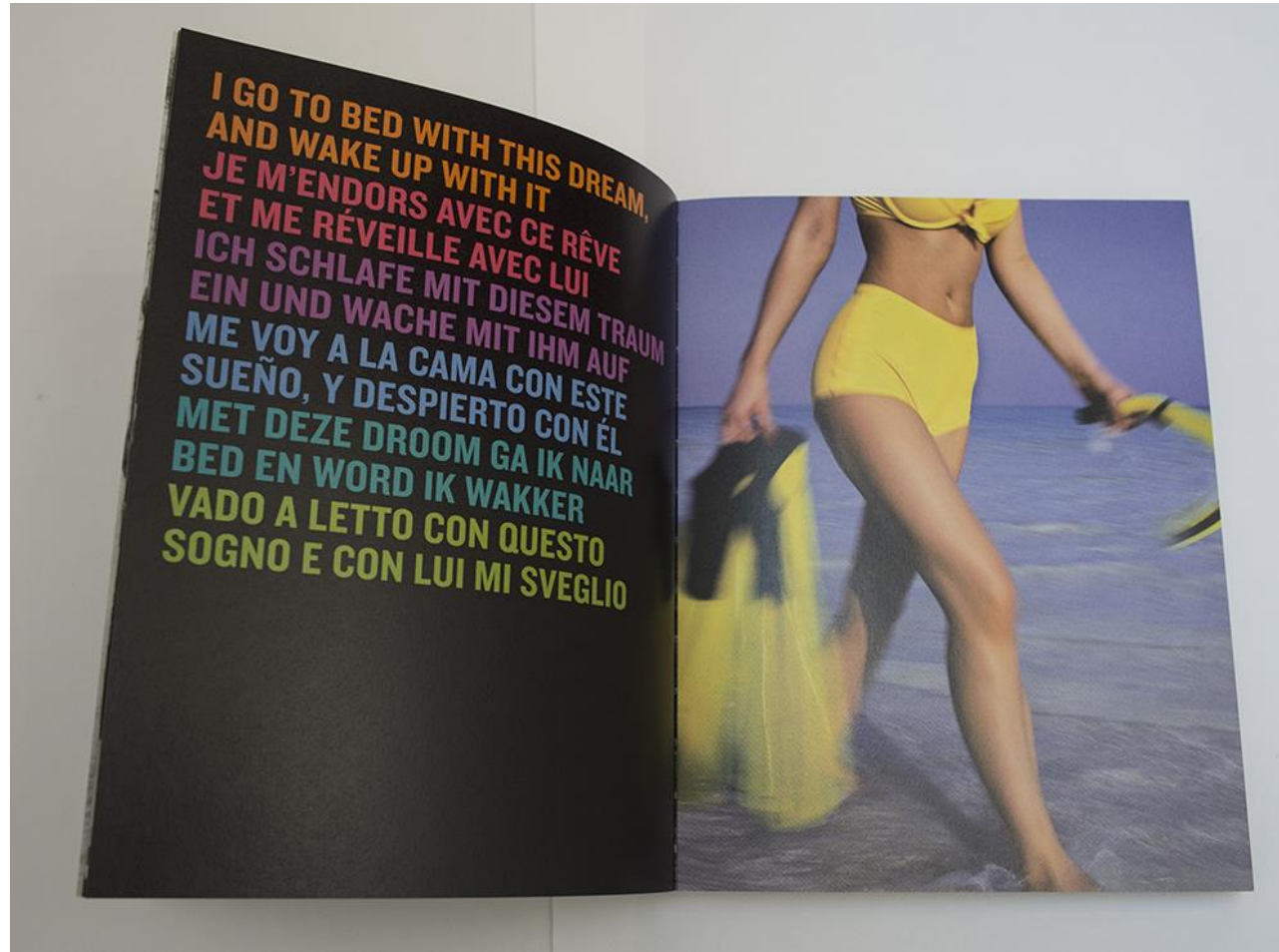

GoNoGo

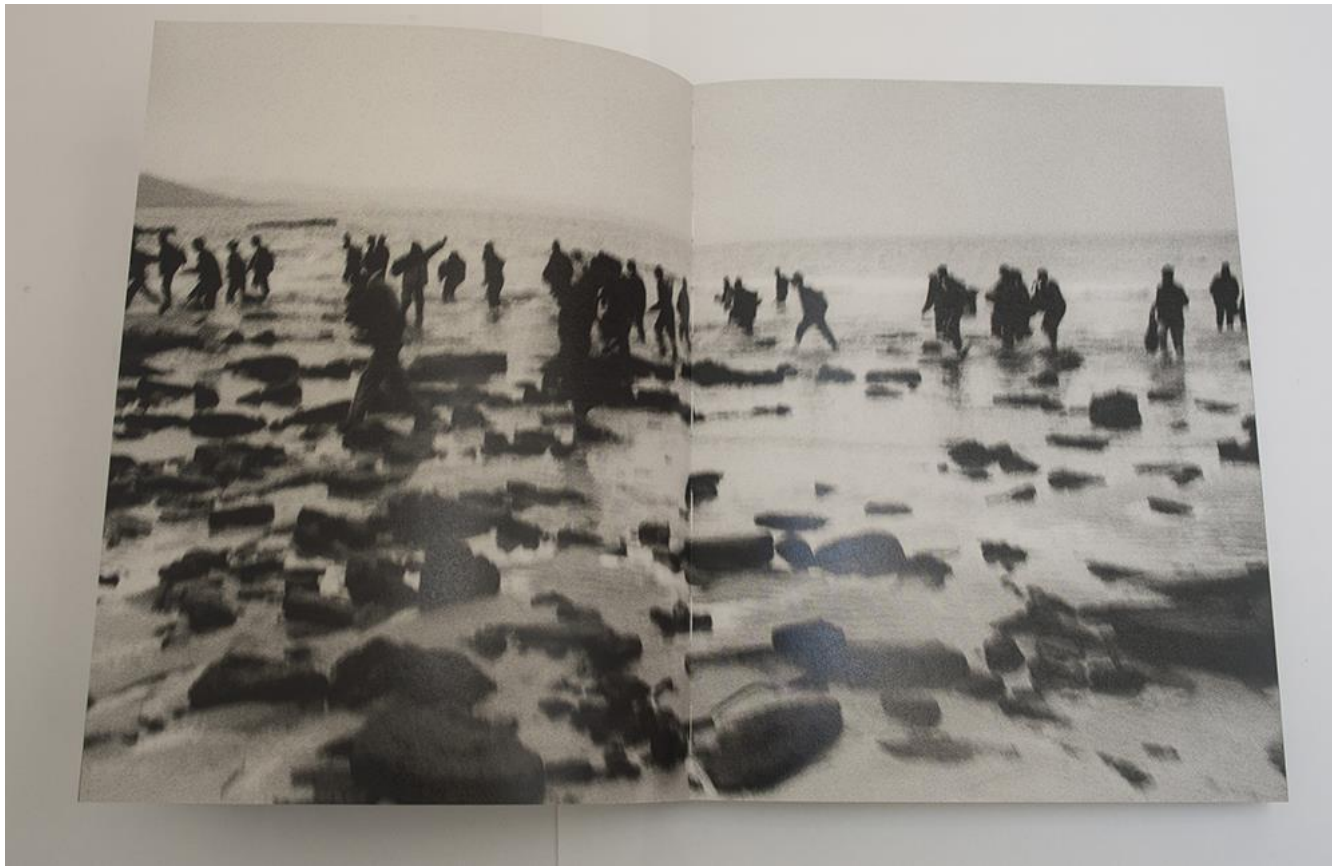
Uitgave
Paradox in co-
productie met
anderen. 2003
Ad van
Denderen

GoNoGo

GoNoGo

GoNoGo

GoNoGo

Umbra

Uitgegeven door
Prestel in 2015.
Door Viviane
Sassen

Umbra

Umbra

Umbra

Umbra

Umbra

Umbra

Ville de Calais

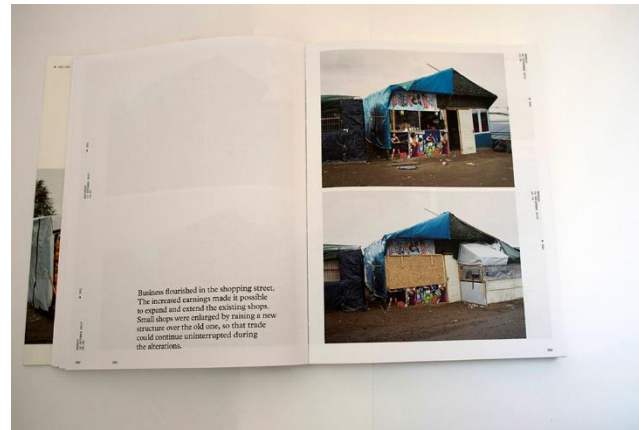
Uitgave 2017
Winnaar van
meerdere
awards.
Door: Henk
Wildschut

Ville de Calais

Ville de Calais

Ville de Calais

Ville de Calais

Ville de Calais

The Universal Photographer

Door Anne
Geene en Arjan
de Nooy.
Uitgegeven in
2018 t.g.v.
tentoonstelling
in Fotomuseum
en Haag

The Universal Photographer

The Universal Photographer

The Universal Photographer

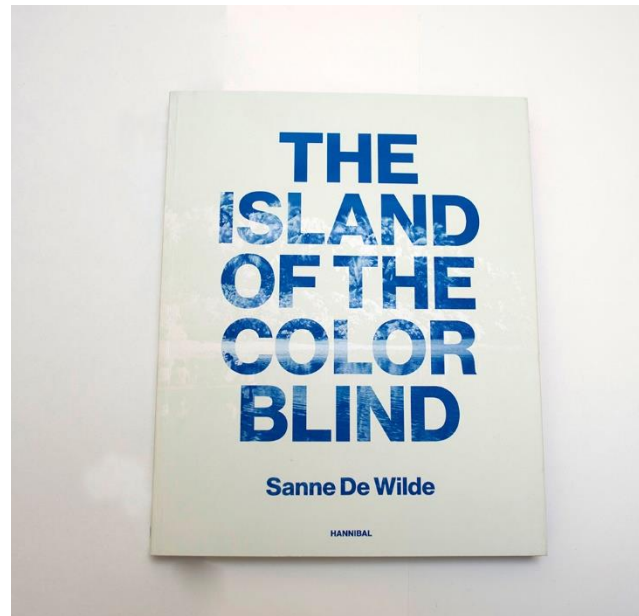

The Universal Photographer

The Island of the Colourblind

Door: Sanne de
Wilde
Uitgave Hannibal
2017
Zeer gezocht
boek.

The Island of the Colourblind

The Island of the Colourblind

The Island of the Colourblind

The Island of the Colourblind

The Island of the Colourblind

The Migrant

Door: Anaïs

Lopez

Uitgave

Ontwerp:

Teun van der

Heijden

Druk: robstolk

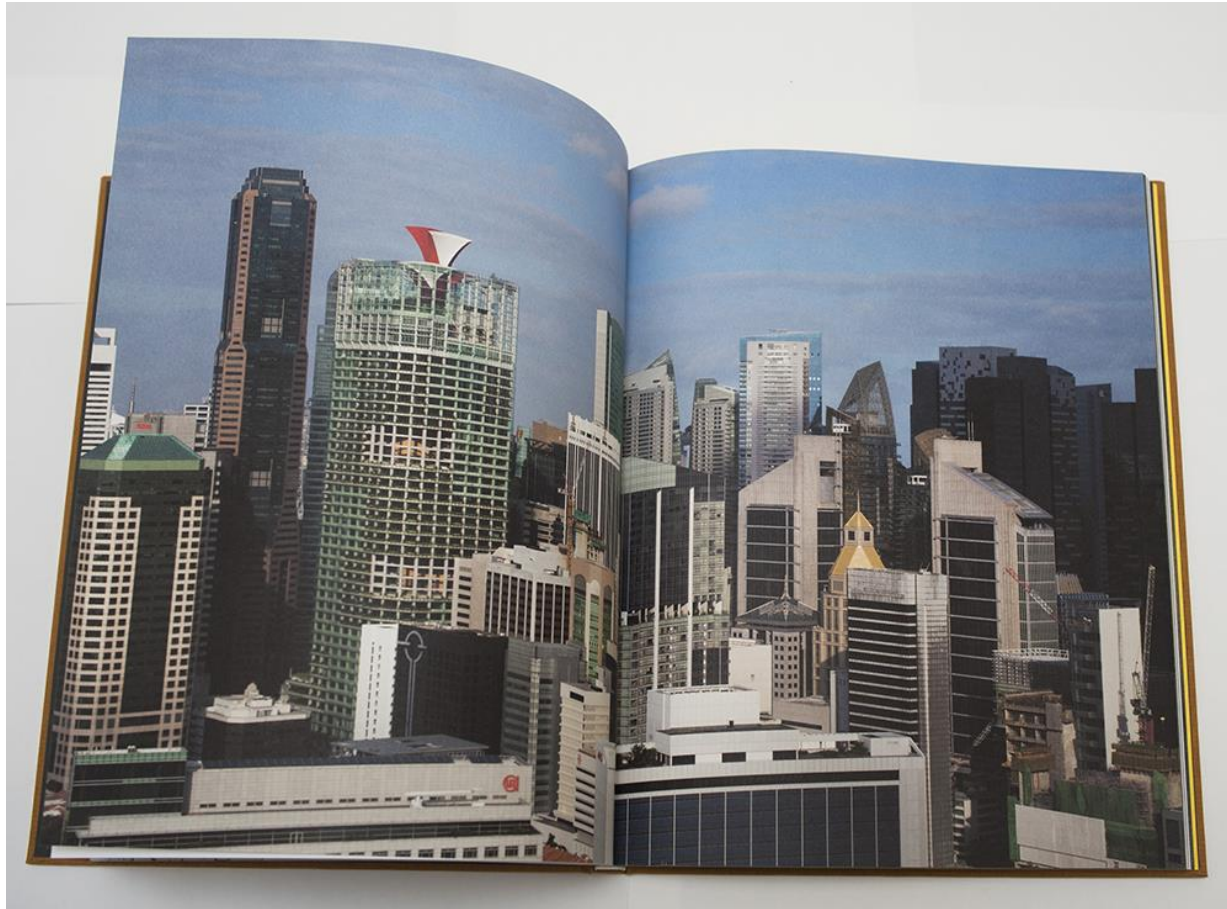
The Migrant

The Migrant

The Migrant

The Migrant

The Migrant

The Migrant

Born Free

Door: Ilvy
Njiokiktjen.
Uit 2019
Winnaar
Zilveren
Camera
2019
Storytelling

Born Free

Born Free

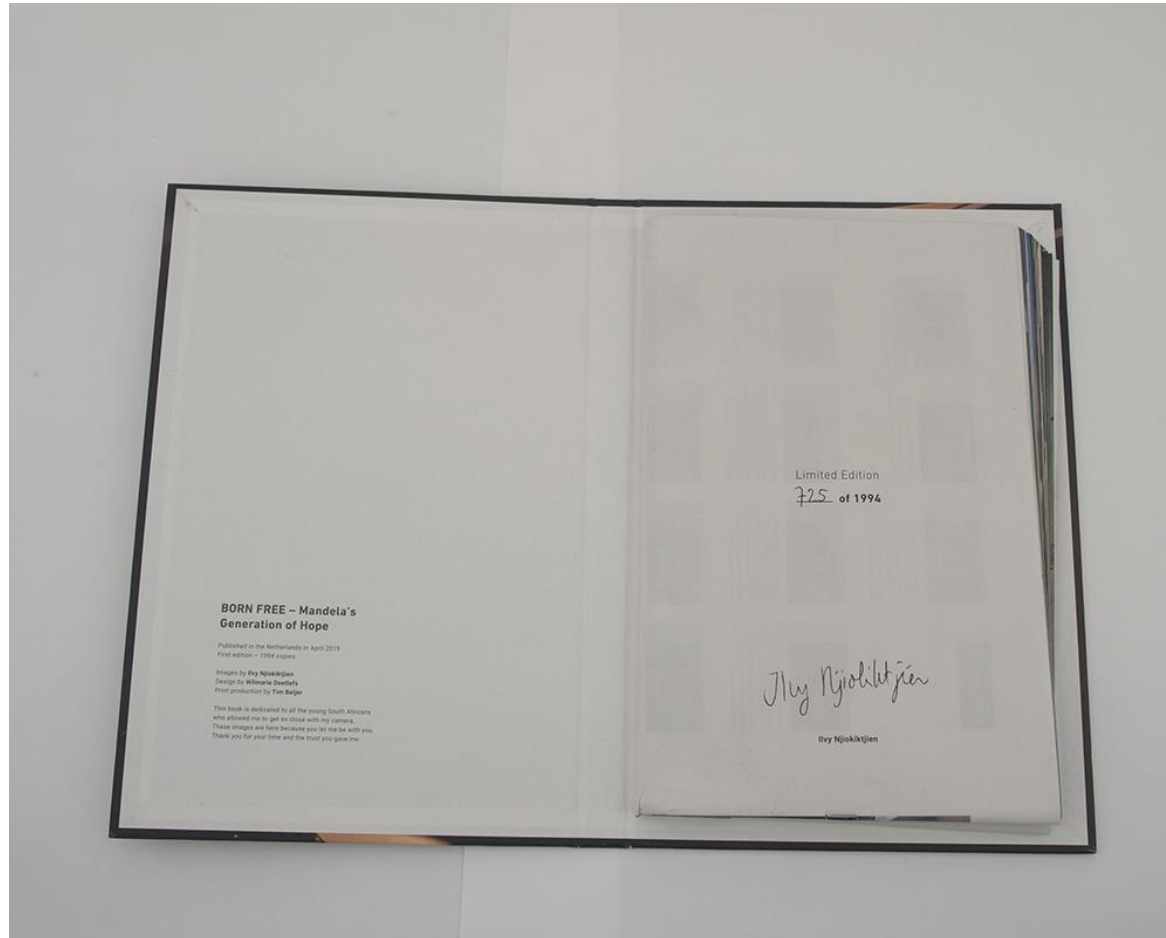
Born Free

Born Free

Born Free

Tree and Soil

Door
Antoinette de
Jong en Robert
Knoth
Uitgave
Hartmann
books
Ontwerp
Kummer en
Herrman
Print door Rob
Stolk
2020

Tree and Soil

Tree and Soil

Tree and Soil

Tree and Soil

Tree and Soil

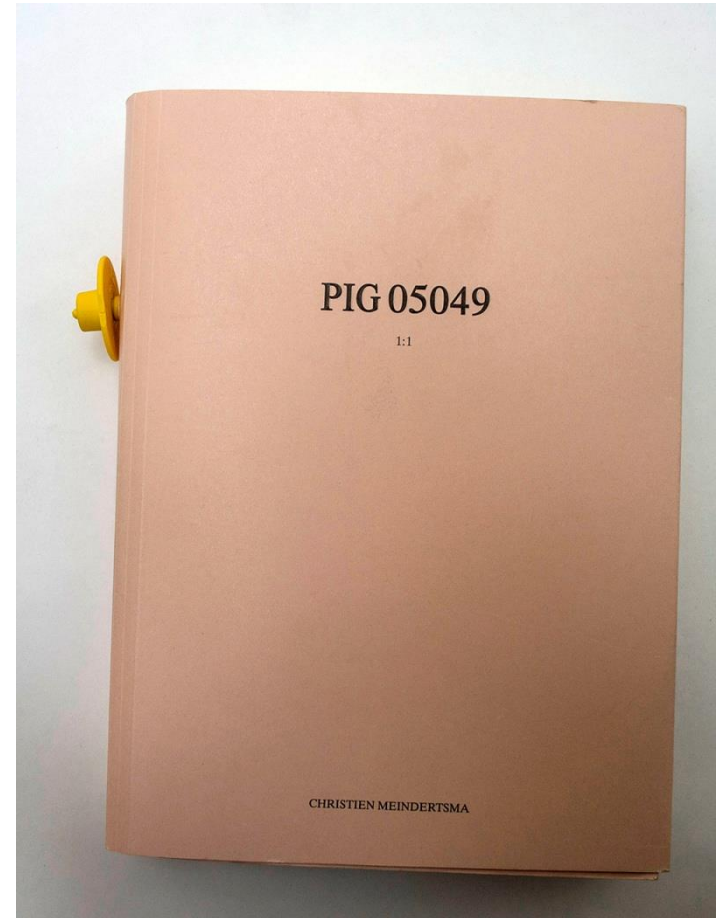

Tree and Soil

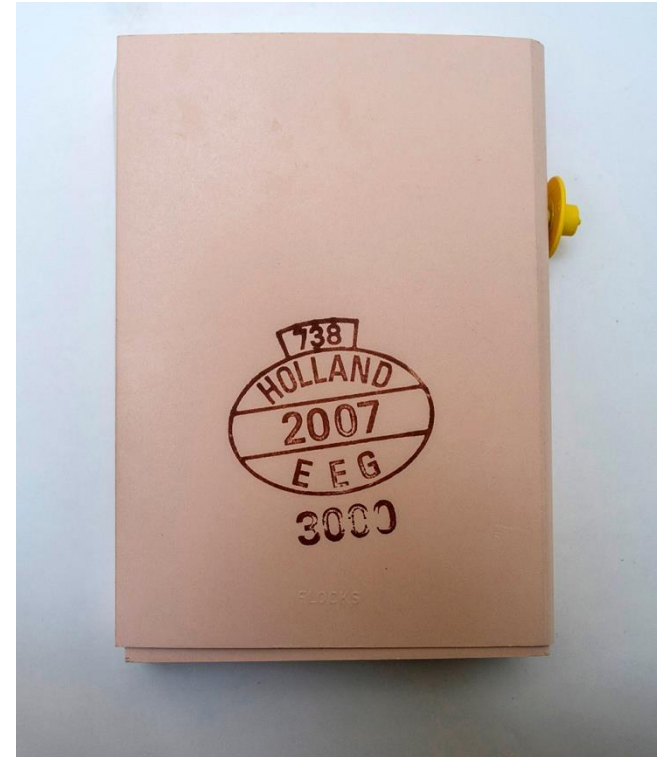

Pig 05049

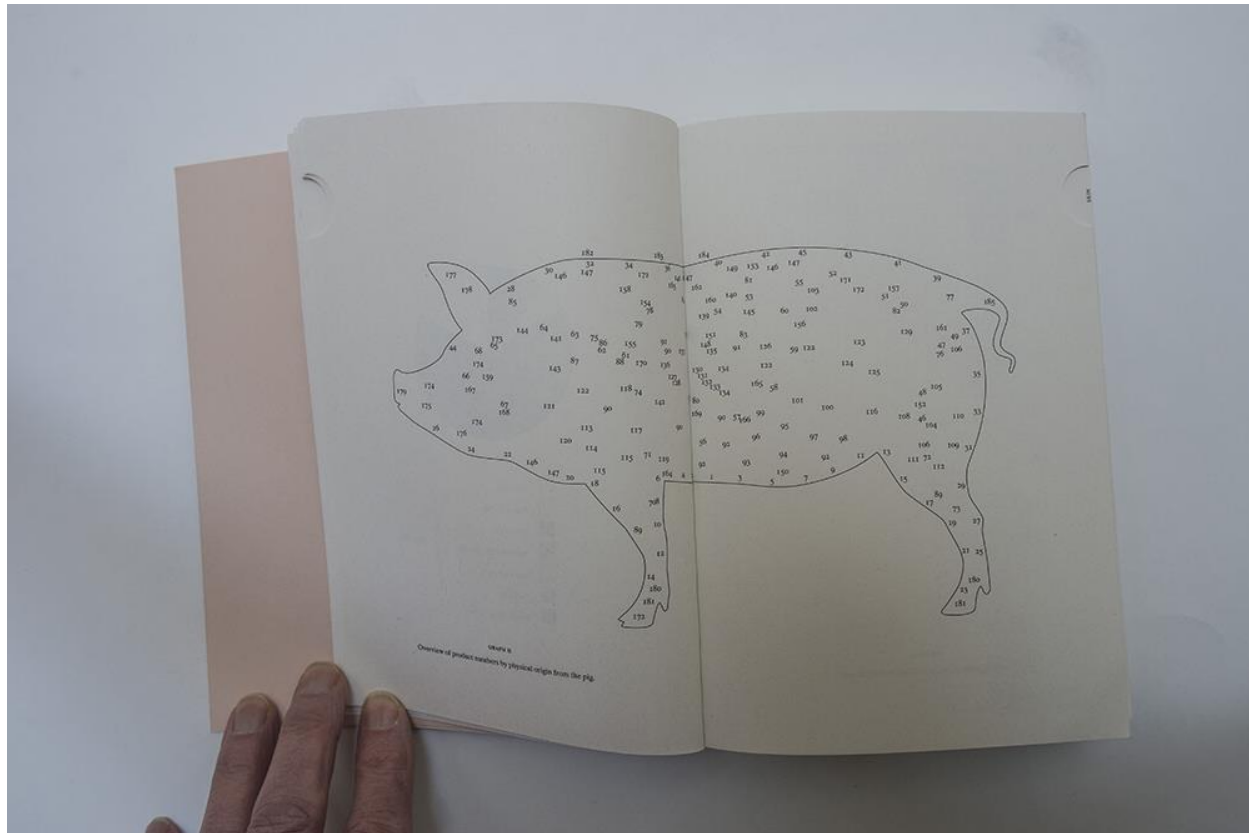
Door: Christien
Meindertsma
Gedrukt bij
HooibergHaasbeek
Uitgeverij: Flocks
185 pagina's met
Oormerk in de rug.

Pig 05049

Pig 05049

Pig 05049

Pig 05049

Bottom Ash Observatory

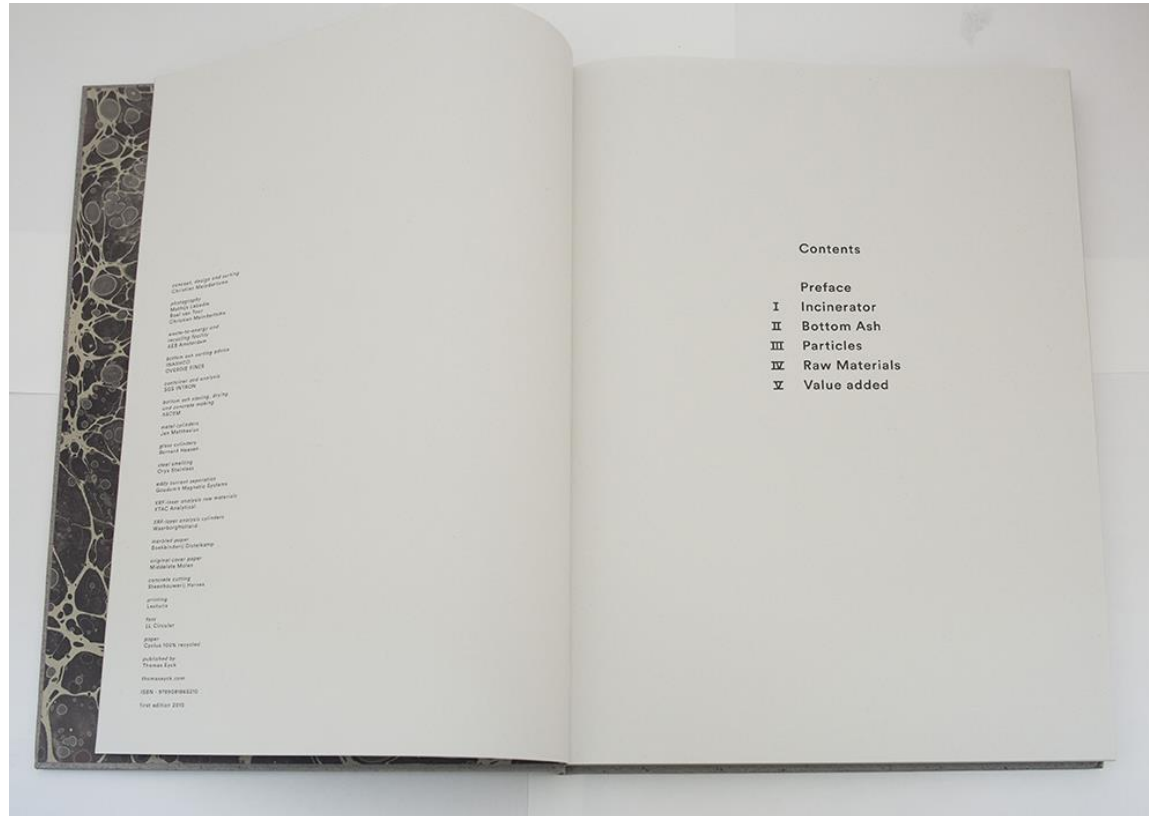
Door:
Christien Meindertsma
Uitgave:
Thomas Eyck
Druk:
Lecturis
2015

Bottom Ash Observatory

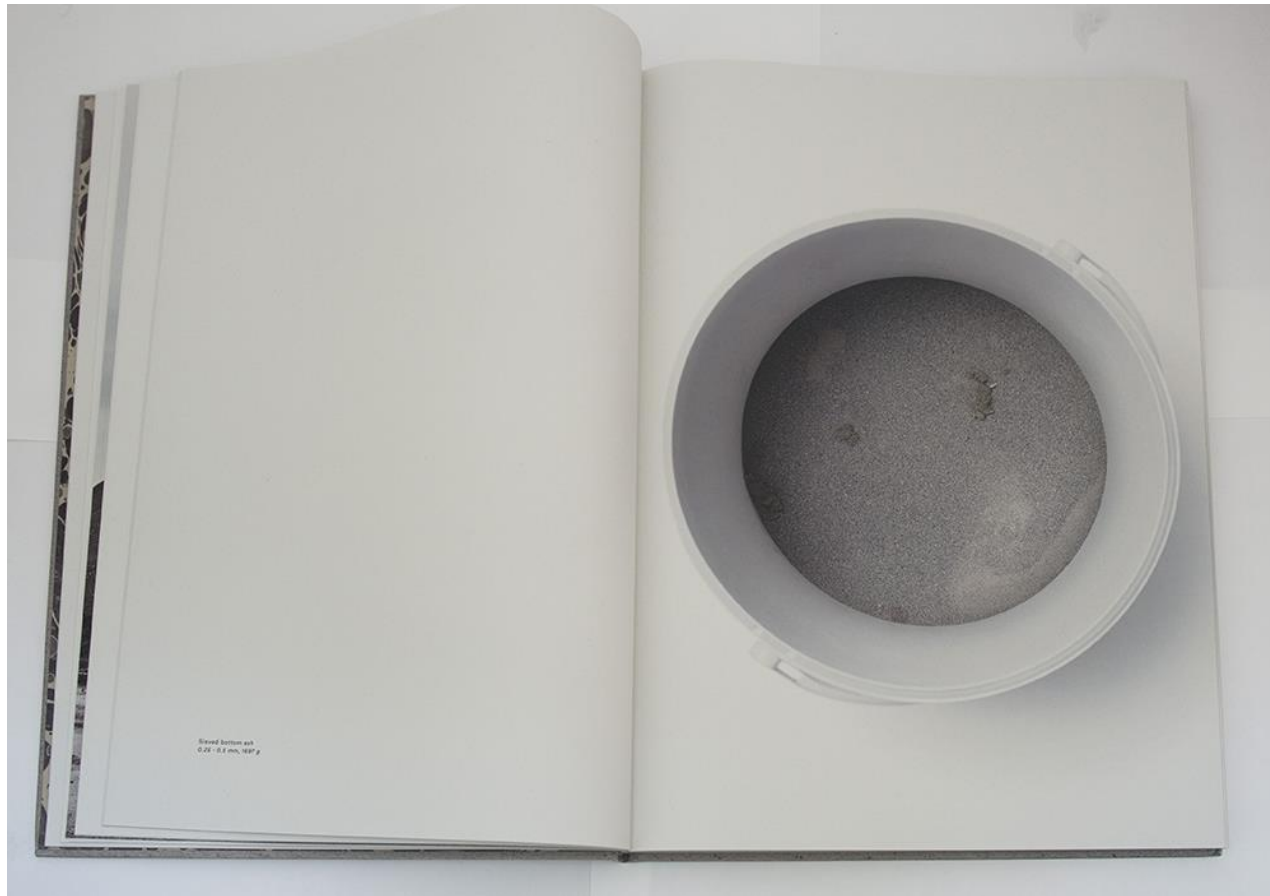
Bottom Ash Observatory

Bottom Ash Observatory

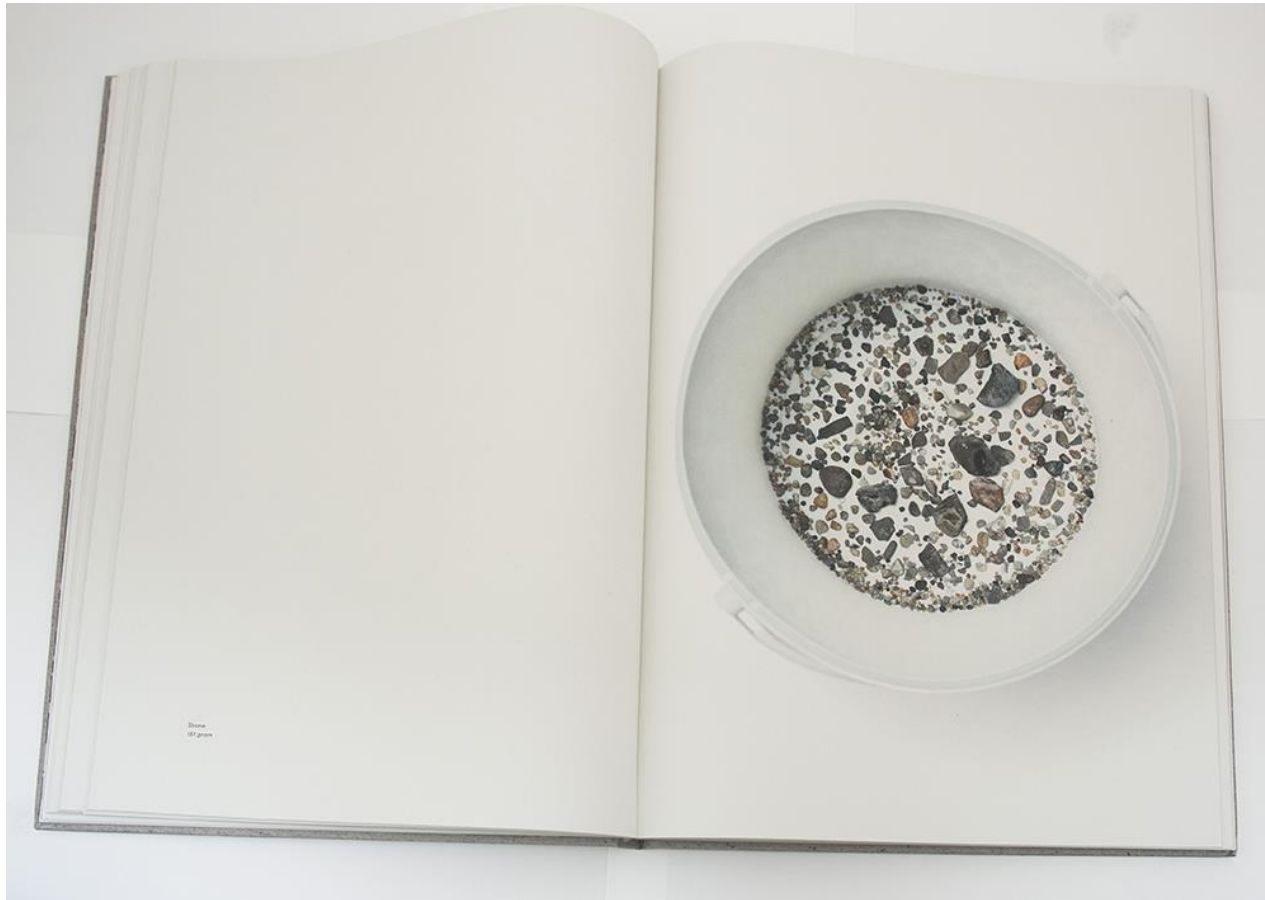
Bottom Ash Observatory

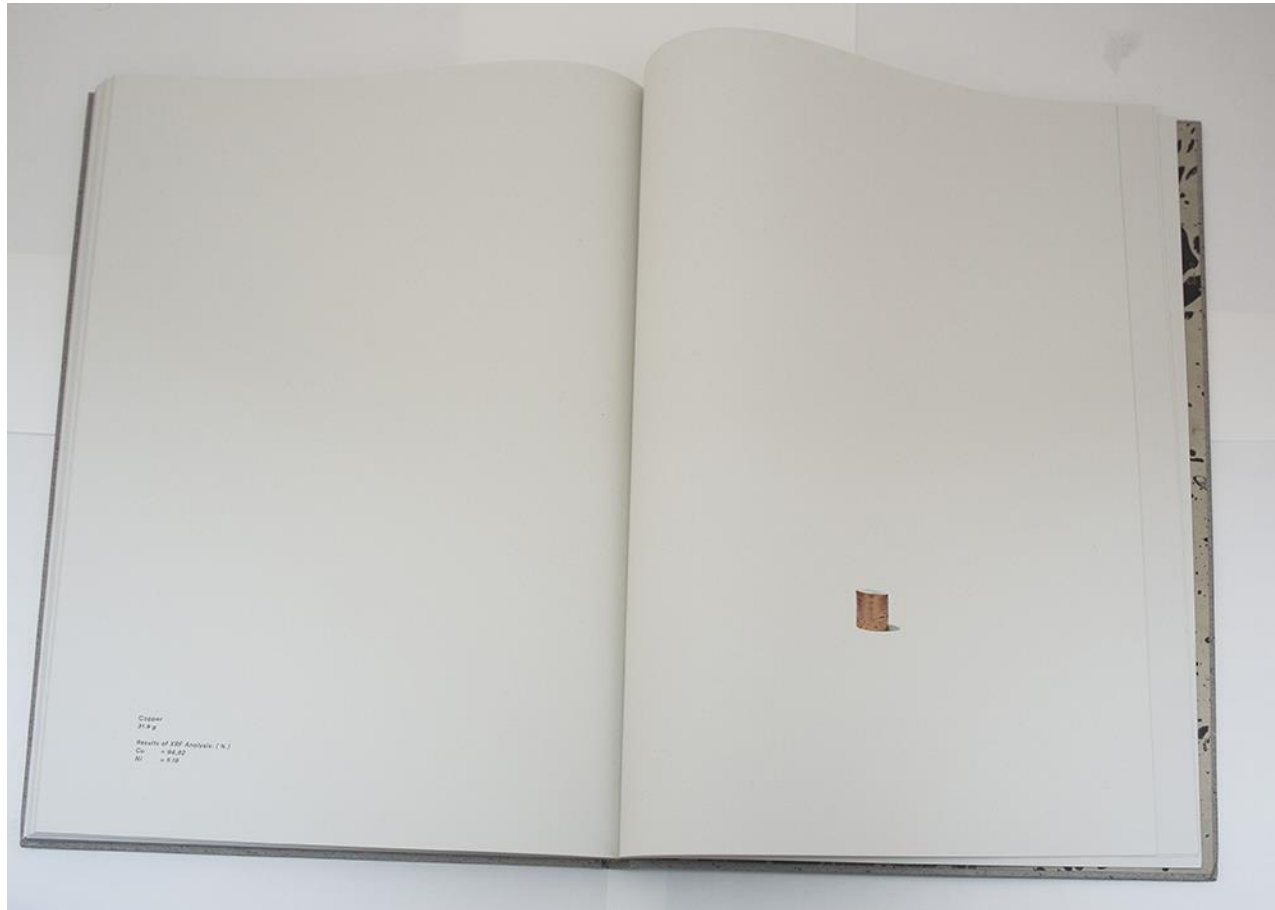
Bottom Ash Observatory

Bottom Ash Observatory

Bottom Ash Observatory

Cette Montagne c'est Moi

2012

Fotograaf: Witho Worms

Design: Hans Gremmen

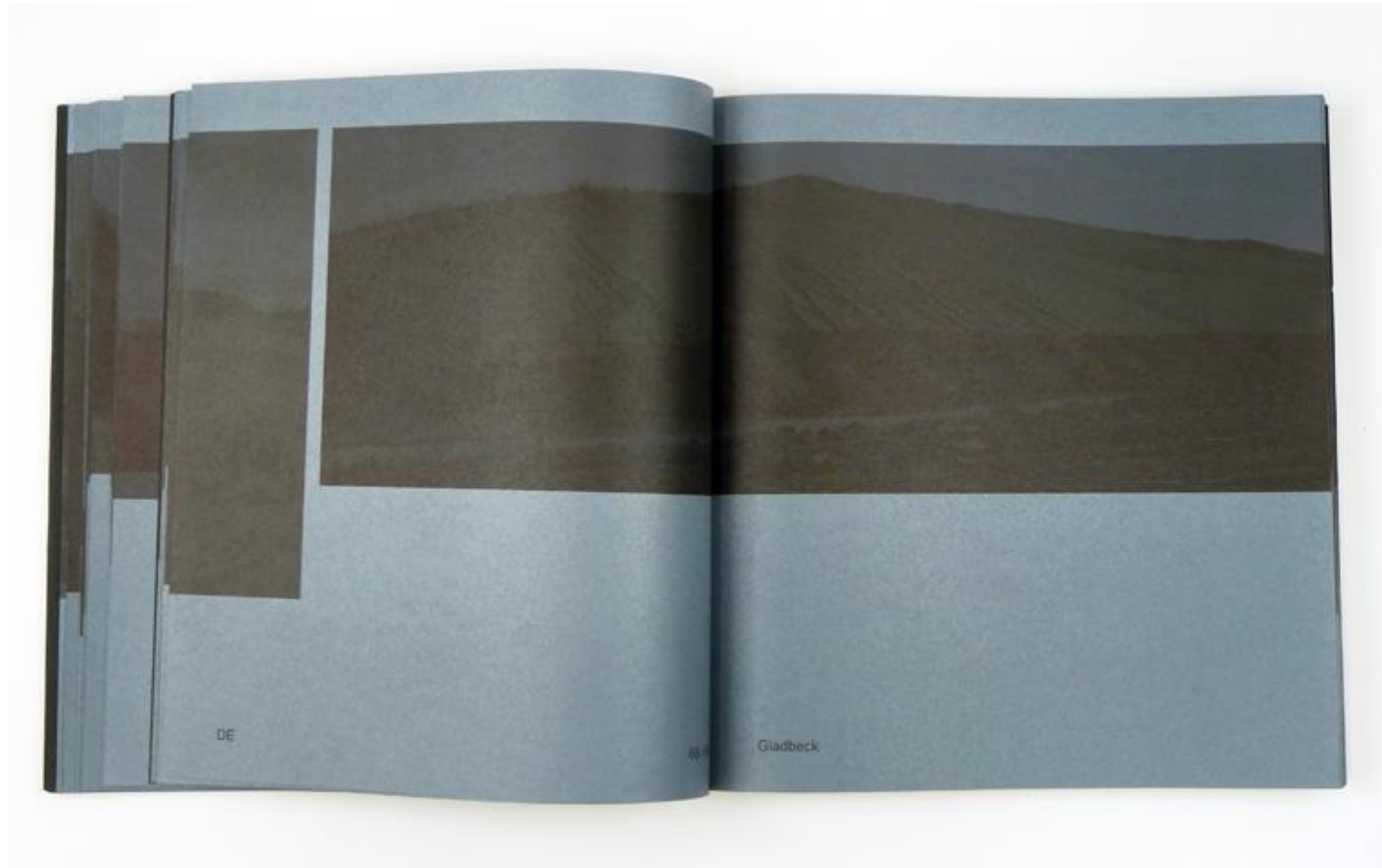
Oplage van 500

Oorspronkelijk in Kooldruk

(oplage 5 + 2 AP)

Cette Montagne c'est Moi

Bekroningen van Fotoboeken

- ▶ Prijs voor het beste Nederlandse fotoboek (Elke 2 jaar)
 - Kees Schererprijs van 1993 – 2015
 - Nederlandse Fotoboekenprijs vanaf 2017
- ▶ Volkskrant jaarlijks beste 10 boeken
- ▶ Best Verzorgde boek jaarlijks (algemeen)
- ▶ Internationale prijzen

Best verkochte fotoboeken

- ▶ 1953 De Ramp: 675.000
- ▶ 1973 In den beginne: 286.000
 - Laura Rous en Hans Samson
- ▶ 1951 Bonjour Paris, Bonsoir Paris, Au Revoir Paris: 150.000
 - Cas Oorthuys

Vormgevers

- ▶ Nederlandse vormgevers:
 - Teun van der Heijden – Heijdens Karwei
 - Sybren Kuiper – SYB
 - Hans Gremmen
 - Kummer & Herrman

Verzamelen

- ▶ Check de boeken over fotoboeken
- ▶ Check veulingsites (Catawiki)
- ▶ Check 2^e hands boekhandelaren
 - Boekwinkeltjes
 - Van der Wal
 - De Slegte
 - Ook via Bol.com en Amazon vaak 2^e hands te koop
- ▶ Fotoboekwinkels
 - PhotoQ (helaas verdwenen in 2021)
 - Photobookstore.nl
 - Mack
 - Paradox
 - Noor
- ▶ Via diverse sites zoals:
 - Artdoc
- ▶ Inschrijven bij crowdfunding-sites
 - Voor de Kunst
 - Kickstarter
- ▶ Afstudeerwerk bij Academies
- ▶ Direct bij fotograaf via hun site
- ▶ Bij tentoonstellingen
- ▶ Bij boekpresentaties

Fotoboeken inzien

- ▶ Nederlands Fotomuseum Rotterdam
 - ▶ Huis Marseille Amsterdam
 - ▶ Rijksmuseum Amsterdam
 - ▶ IISG Amsterdam
 - ▶ Openbare Bibliotheken
-

Tips

- ▶ Check waardering eerdere boeken zelfde auteur
 - ▶ Wie is de ontwerper en hoe is diens reputatie
 - ▶ Oplage grootte, 1^e druk
 - ▶ Gesigneerd, of anderszins exclusief gemaakt

 - ▶ Maar bovenal:
 - ▶ Kies wat je boeit, inspireert of gewoon sympathie voor hebt.
-